

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Dávky sociální péče ve městě Jeseník

Social Benefits in the Town of Jeseník

Student: Iva Geršicová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Kateřina Maková

Ostrava 2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

ve smyslu § 17, odst. f, zákona č. 111/98 Sb. a Studijního a zkušebního řádu pro studium v bakalářských studijních programech Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, čl. 23 až 26

Jméno studenta: **Iva Geršicová**

Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu:

Dávky sociální péče ve městě Jeseník

Anglický název tématu:

Social Benefits in the Town of Jeseník

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í (o s n o v a):

Úvod

1. Systém sociálního zabezpečení v ČR
2. Dávky sociální péče
3. Vývoj sociálních dávek ve městě Jeseník

Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Přílohy

Rozsah průvodní zprávy: 30 – 40 stran

Rozsah příloh: podle potřeby

Seznam odborné literatury:

KREBS, V. a KOLEKTIV. *Sociální politika*. 4. přepracované a aktualizované vydání. Praha: ASPI, a. s., 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1.

BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ, L. *Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky sociální péče pro zdravotně postižené osoby k 1. 3. 2007*. 1. vyd. Ostrava: ANAG, spol s.r. o., 2007. 407 s. ISBN 978-80-7263-378-4.

Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Kateřina Maková

Datum zadání bakalářské práce: 20. listopadu 2007

Datum odevzdání bakalářské práce: 25. dubna 2008

.....
student

.....
vedoucí BP

L. S.

.....
vedoucí katedry

.....
děkan

V Ostravě dne 20. 11. 2007

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně přílohy č. 3 vypracovala samostatně.
Přílohy č. 1 a 2 jsem převzala z internetových stránek www.finance.cz.

V Ostravě dne 25. dubna 2008

.....
Iva Geršicová

Obsah

Úvod.....	1
1 Systém sociálního zabezpečení v ČR.....	3
1.1 Státní sociální podpora.....	5
1.2 Sociální pojištění.....	6
1.3 Sociální pomoc.....	7
1.3.1 Důležité pojmy v systému sociální pomoci.....	8
1.3.2 Právní úprava systému sociální pomoci.....	9
1.3.3 Nástroje v systému sociální pomoci.....	11
2 Dávky sociální péče	14
2.1 Dávky sociální péče do 31.12.2006.....	14
2.1.1 Dávky při nedostatečném příjmu	14
2.1.2 Účelové dávky na specifické potřeby.....	16
2.1.3 Dávky zdravotně postiženým osobám a osobám pečujícím o zdravotně postižené osoby	17
2.2 Dávky sociální péče od 1.1. 2007.....	19
2.2.1 Dávky pomoci v hmotné nouzi	19
2.2.2 Dávky sociální péče pro zdravotně postižené osoby.....	22
3 Vývoj sociálních dávek ve městě Jeseník.....	26
3.1 Město Jeseník.....	26
3.2 Dávky sociální péče v roce 2004.....	27
3.2.1 Dávky pro staré občany, občany těžce zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi	27
3.2.2 Dávky sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi	29
3.3 Dávky sociální péče v roce 2005.....	29
3.3.1 Dávky pro staré občany, občany těžce zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi	30
3.3.2 Dávky sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi	31
3.4 Dávky sociální péče v roce 2006.....	32

3.4.1	Dávky pro staré občany, občany těžce zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi	32
3.4.2	Dávky sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi	34
3.5	Dávky sociální péče v roce 2007.....	34
3.5.1	Dávky pomoci v hmotné nouzi	35
3.5.2	Dávky pro zdravotně postižené osoby	35
3.6	Vývoj sociálních dávek v letech 2004-2007.....	36
	Závěr.....	39

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Úvod

Sociální zabezpečení v České republice zajišťuje občanům především zabezpečení ve stáří, v nemoci, při ztrátě zaměstnání, ve stavu hmotné nouze a dále zajišťuje podporu rodin s dětmi a sociální služby.

Systém sociálního zabezpečení je nesmírně důležitý, neboť jeho prostřednictvím je zajišťována sociální ochrana občanů. Celý tento systém je postaven na třech pilířích, a to dle charakteru a délky trvání sociální události, která má být řešena. První pilíř se nazývá sociální pojištění, druhý pilíř je zaměřen na státní sociální podporu a poslední dílčí systém sociálního zabezpečení se věnuje sociální pomoci.

V této práci se zaměřuji především na systém sociální pomoci, který pomáhá občanům, a to zejména prostřednictvím sociálních dávek. Popisuji zde vyplácené dávky v Jeseníku v období 2004-2007.

Každý z nás se může dostat do nepříjemné životní situace, která může být způsobena zdravotním postižením, ztrátou zaměstnání, živelnou pohromou, mimořádnou událostí, apod. Systém sociální pomoci pomáhá k dosažení způsobilosti soběstačného života ve společnosti. Smyslem sociální pomoci je tedy pomoc občanům, kteří nemají dostatek finančních prostředků nebo jsou zdravotně postiženi.

Zdravotně postiženým občanům je ze systému sociální pomoci poskytována podpora, která slouží k odstranění bariér, které s sebou zdravotní postižení přináší. Jedná se tedy o dávky a služby pro zdravotně postižené občany. Vzhledem k rozsáhlosti tématu se budu v této bakalářské práci zabývat pouze dávkami.

Dávky pomoci v hmotné nouzi slouží k zajištění základních životních potřeb fyzickým osobám, které se nacházejí ve stavu hmotné nouze. Tyto dávky mají motivační faktor, který by měl vést k aktivním krokům při snaze o zvýšení příjmu vlastním přičiněním. Do roku 2006 se jednalo o dávky sociální péče, které se členily na určité okruhy (zdravotně postižené osoby, staré osoby, z důvodu sociální potřeby, pro rodiny s nezaopatřenými dětmi).

Cílem bakalářské práce „Dávky sociální péče ve městě Jeseník“ je analyzovat a zhodnotit dávky sociální péče, které jsou vypláceny ve městě Jeseník. Vývoj sociálních dávek porovnávám v období 2004-2007.

Při zpracování bakalářské práce **vycházím z následujících hypotéz:**

- právní úprava platná od začátku roku 2007 byla pro dávky sociální péče velkým přínosem, a to především z hlediska snížení objemu vyplácených dávek,

- počet osob pobírající dávky sociální péče v Jeseníku se v posledních letech zvýšil.

Bakalářskou práci jsem rozčlenila do tří kapitol. V první kapitole popisují systém sociálního zabezpečení v České republice a dále zde vysvětlují jednotlivé pilíře sociálního zabezpečení. Největší pozornost je věnována systému sociální pomoci.

V druhé kapitole se zabývám dávkami sociální péče. Dávky sleduji za období do 31.12.2006 a od 1.1.2007. Rozčlenění jsem provedla z toho důvodu, že od 1.1.2007 platí v oblasti sociální pomoci nová právní úprava. Do konce roku 2006 byl nejdůležitějším pojmem pojem sociální potřebnost. Tento pojem je nyní nahrazen pojmem hmotná nouze.

V třetí kapitole se věnuji vypláceným dávkám sociální péče ve městě Jeseník v období 2004-2007. Nejdříve v této kapitole stručně popisují město Jeseník a uvádím zde také vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Jeseník. Poté analyzuji dávky sociální péče, a to dávky z důvodu sociální potřebnosti (od 1.1.2007 dávky pomoci v hmotné nouzi) a dávky pro občany zdravotně postižené. Nakonec provedu srovnání těchto dávek ve městě Jeseník v období 2004-2007. Srovnání provádím podle výdajů na dávky sociální péče a podle příjemců sociálních dávek

Pro zpracování této práce **využívám zejména metodu** deskriptivní, metodu komparace časových řad, průzkum v terénu, analýzu a syntézu.

Při zpracování bakalářské práce vycházím zejména z odborné literatury, platné legislativy, z internetových stránek, z veřejných publikací Městského úřadu Jeseník, z interních materiálů Městského úřadu Jeseník – odbor sociální péče a z rozhovorů s vedoucí oddělení odboru sociální péče v Jeseníku.

1 Systém sociálního zabezpečení v ČR

V sociálním zabezpečení hraje velkou roli mnoho faktorů. Mezi nejdůležitější faktory patří politická situace v zemi (např. členství České republiky v Evropské unii), ekonomická situace v zemi (např. struktura zaměstnanosti), struktura obyvatelstva v zemi (např. proces stárnutí populace). Tyto faktory velmi ovlivňují vývoj sociálního zabezpečení.

V České republice spatříme sociální zabezpečení již ve 2. polovině 19. století, kdy země byla ještě součástí Rakousko-Uherské monarchie. V roce 1918 bylo sociální zabezpečení značně roztržštěné. Největší pozornost byla věnována jen obyvatelstvu, které bylo ekonomicky aktivní. Z tohoto důvodu tento systém zabezpečoval zhruba jen jednu pětinu obyvatelstva.

V ČR postupně vznikala systém sociálního pojištění pro jednotlivé skupiny obyvatelstva. Vytvářely se zde soustavy nemocenského a důchodového pojištění. Minimální pozornost byla věnována sociálním problémům rodin s dětmi a pokud tato podpora poskytována byla, tak se týkala jen vybraných skupin obyvatel (např. přídatky na děti dělníků nebyly poskytovány vůbec). Na principu dobročinnosti byla založena sociální péče, a to především pro staré osoby a pro osoby zdravotně postižené. Úroveň sociální péče závisela především na možnosti a velikosti obce.

Postupně vznikala koncepce nové soustavy sociálního zabezpečení, ve které docházelo k postupnému zlepšení jednotlivých prvků tohoto zabezpečení. Dále zde také docházelo k vybudování systému institucí, které vytvořily sociální jistoty občana.

S průmyslovým rozvojem dochází ke spoustě změn, ale především ke změně člověka vůbec. Tyto změny jsou doprovázeny zvyšujícím se nárůstem sociálních rizik pro občany. Proto je v každé vyspělé zemi těmto otázkám věnována dostatečně velká pozornost.

Sociální zabezpečení tedy představuje soubor institucí, zařízení a opatření, jejichž prostřednictvím se uskutečňuje předcházení, zmírňování a odstraňování následků sociálních událostí.¹

Sociální události, někdy též označovány jako sociální rizika či sociální příhody, jsou spojovány se vznikem, změnou nebo zánikem práv a povinností, pomocí nichž lze předejít, zmírnit nebo překonat těžkou životní situaci způsobenou nějakou událostí. Mezi hlavní sociální události řadíme především nemoc, invaliditu, úraz, stáří, těhotenství, apod.

Sociální zabezpečení je součástí sociální politiky.

¹ KREBS, V. a KOLEKTIV (2007), str. 126.

Sociální zabezpečení v ČR by mělo občanům především zajišťovat:

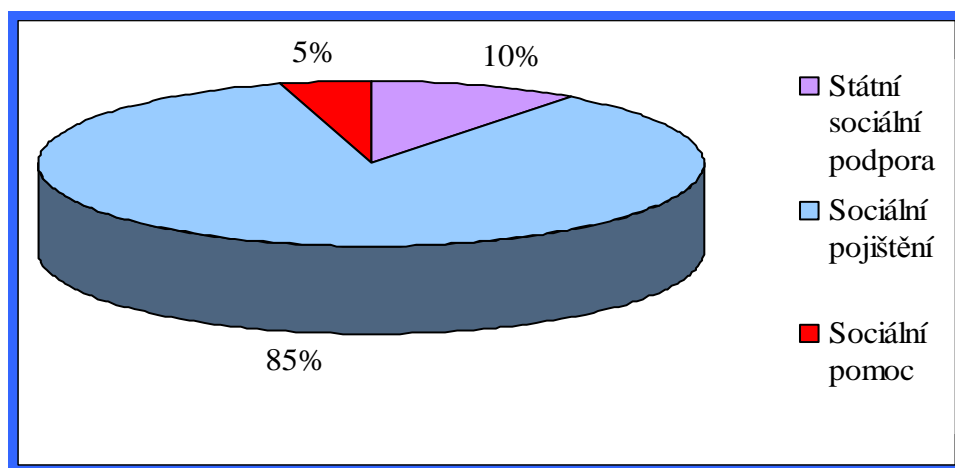
- zabezpečení ve stáří,
- zabezpečení v nemoci,
- podporu v nezaměstnanosti,
- podporu rodin s dětmi,
- sociální služby,
- zabezpečení ve stavu hmotné nouze.

Mezi orgány sociálního zabezpečení v ČR řadíme Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, krajský úřad, obecní úřad s rozšířenou působností, pověřený obecní úřad a obecní úřad.²

Systém sociálního zabezpečení v ČR je postaven na třech na sebe navazujících a relativně samostatných pilířích, a to na státní sociální podpoře, sociálním pojištění a sociální pomoci. Tyto pilíře se liší především v tom, jakým způsobem danou sociální událost řeší.

Velikost jednotlivých systémů sociálního zabezpečení na výdajích v ČR v roce 2004 uvádím v grafu č. 1.1.

Graf 1.1 Podíl systémů sociálního zabezpečení na výdajích v ČR v roce 2004



Zdroj: Státní sociální podpora (2007), str. 34, 2007.

Graf 1.1 ukazuje, že v roce 2004 byl největší výdaj v systému sociálního zabezpečení v ČR vyplacen na sociální pojištění, dále na státní sociální podporu a nejmenší mírou se stát podílel na sociální péči.

² Zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení.

1.1 Státní sociální podpora

Systém státní sociální podpory je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci systému státní sociální podpory jsou řešeny sociální situace, které jsou na základě určitého společenského konsensu uznány za zřetele vhodné. Tento systém zabezpečuje občany ve společensky uznaných situacích, na které se není možné předem připravit. Jedná se především o situace, ve kterých je nutné podpořit především rodinu s dětmi (např. narození dítěte, výchova dítěte). Státní sociální podpora je tedy komplexní systém, který je určen především rodinám s nezaopatřenými dětmi.

Nárok na dávky má pouze fyzická osoba a s ní společně posuzované osoby, které jsou hlášeny k trvalému pobytu na území České republiky a občané Evropské unie. U cizince se za trvalý pobyt na území České republiky považuje pobyt po uplynutí 365 dní ode dne hlášení k pobytu. Do doby 365 dnů pobytu na území České republiky se nezapočítává doba, kdy je osoba žadatelem o udělení azylu.

Tento systém státní sociální podpory využívá pojem rodina. Rodina je zde chápána jako soužití rodičů a nezaopatřených dětí ve společné domácnosti. Za nezaopatřené dítě je považováno dítě do skončení povinné školní docházky a dále, jestliže se připravuje na budoucí povolání nebo je zdravotně postižené, nejdéle do 26 let.³

Žádosti o dávky státní sociální podpory vyřizují kontaktní místa příslušných úřadů práce dle místa trvalého pobytu osoby, která daný nárok na dávky uplatňuje.

Dávky státní sociální podpory můžeme členit podle toho, zda jsou poskytované v závislosti na výši příjmu rodiny (přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení) nebo bez ohledu na výši příjmu rodiny (příspěvek na školní pomůcky, rodičovský příspěvek, porodné, pohřebné, dávky pěstounské péče).

Stručná charakteristika dávek státní sociální podpory:

- **přídavek na dítě** patří mezi základní dlouhodobé dávky státní sociální podpory, která je poskytována rodinám s dětmi v souvislosti s výchovou a výživou nezaopatřených dětí,
- **sociální příplatek** pomáhá rodinám s nízkými příjmy krýt jejich náklady spojené se zabezpečováním potřeb dětí,

³ www.mpsv.cz, 2007.

- **příspěvek na bydlení** je takovou dávkou, kterou stát přispívá rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy na náklady, které se týkají bydlení. Je jedno, zda jde o byt obecní, družstevní, v soukromém vlastnictví či bydlení ve vlastním domě,
- **příspěvek na školní pomůcky** slouží ke krytí mimořádných výdajů rodin s dětmi, které začínají navštěvovat povinnou školní docházku. Jedná se o dávku jednorázovou. Tento druh dávky státní sociální podpory je od 1. 1. 2008 zrušen,
- **rodičovský příspěvek** je dávkou státní sociální podpory, kde nejsou zohledňovány příjmy rodiče. Nárok na tuto dávku má rodič, jestliže po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě do 4 let věku nebo do věku 7 let, je-li dítě dlouhodobě zdravotně postižené,
- **porodné** je dávka státní sociální podpory, kde se snaží stát jednorázově přispět rodině ke krytí zvýšených nákladů, které vznikly v souvislosti s narozením dítěte. Na tuto dávku má nárok žena, která dítě porodila nebo otec, v případě že matka zemřela a porodné nebylo vyplaceno matce nebo jiné osobě. Dále na tuto dávku má nárok osoba, která převzala dítě mladší jednoho roku do trvalé péče nahrazující péči rodičů,
- **pohřebné** je dávkou, která přispívá na náklady spojené s vypravením pohřbu. Nárok na tuto dávku má osoba, která pohřeb zajišťuje osobě, která měla ke dni úmrtí trvalý pobyt na území ČR, nebo byl-li pohřeb vypraven v ČR. Od 1. 1. 2008 má nárok na tuto dávku pouze osoba, která vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti či osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte, a to za podmínky, že zemřelá osoba měla ke dni úmrtí trvalý pobyt na území ČR,
- **dávky pěstounské péče** přispívají na potřeby v souvislosti s péčí o dítě, o které se rodiče nechtějí nebo nemohou starat, a tudíž je dítě svěřeno do pěstounské péče. Mezi tyto dávky patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte a příspěvek na zakoupení motorového vozidla.

1.2 Sociální pojištění

Systém sociálního pojištění je upraven zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Zabývá se sociálními situacemi, na které je možné se předem připravit, a to tak, že si budeme odkládat část svých finančních prostředků k řešení budoucí sociální situace.⁴

⁴ KREBS, V. a KOLEKTIV (2007), str. 128.

Povinnost platit pojistné mají organizace (právnícké či fyzické osoby zaměstnávající více než 25 zaměstnanců), malé organizace (právnícké či fyzické osoby zaměstnávající alespoň jednoho zaměstnance), zaměstnanci (pokud jsou účastní nemocenského pojištění podle předpisů o nemocenském pojištění), osoby samostatně výdělečně činné a osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění.

Do systému sociálního pojištění spadá důchodové pojištění, nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Důchodové pojištění je upraveno zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1996. V ČR se důchod skládá ze dvou částí, a to ze základního povinného důchodového pojištění (je univerzální, zabezpečuje všechny ekonomicky aktivní osoby) a dále z dobrovolného doplňkového, příspěvkově definovaného a kapitálově financovaného důchodové pojištění se státním příspěvkem. Důchod se skládá ze dvou složek, ze základní výměry a z procentní výměry. Z důchodového pojištění je poskytován důchod starobní, plný invalidní, částečný invalidní, vdovský a vdovecký a důchod sirotčí.⁵

Nemocenské pojištění je povinné pro všechny zaměstnance. V tomto případě je upraveno zákonem č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů. Pro osoby samostatně výdělečně činné je nemocenské pojištění dobrovolné. Z nemocenského pojištění zaměstnanců se poskytují tyto dávky: nemocenská, podpora při ošetřování člena rodiny, vyrovnací příspěvek v těhotenství a mateřství a dále peněžitá pomoc v mateřství. Z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných se poskytují dávky nemocenské a peněžitá pomoc v mateřství.⁶

Státní politika zaměstnanosti je upravena zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je určen na hmotné zabezpečení poskytované uchazečům o zaměstnání a další výdaje související se zabezpečováním práva na práci, na správní výdaje úřadů práce.

1.3 Sociální pomoc

Systém sociální pomoci pomáhá občanům, kteří se nacházejí v situaci absolutního nedostatku hmotných prostředků a dále v takových sociálních situacích, kdy nejsou schopni

⁵ www.mpsv.cz, 2007.

⁶ www.mpsv.cz, 2007.

sami, ale ani s pomocí vlastní rodiny zabezpečovat svoje základní životní potřeby.⁷ Smyslem sociální pomoci je tedy pomoc občanům v situacích, při jejichž řešení nejsou účinné předchozí dva podsystémy sociálního zabezpečení, tedy systém státní sociální podpory a systém sociálního pojištění.

Jedním ze základních cílů sociální pomoci je zabránit propadu občana do trvalé sociální závislosti. Je to tedy pomoc, která vede k dosažení způsobilosti soběstačného života ve společnosti.

Je zde tedy poskytována hlavně pomoc osobám, které nemají dostatek finančních prostředků a zdravotně postiženým osobám. Toto jsou osoby, kterým je poskytována hlavní pomoc. Systém sociální pomoci se však snaží pomáhat i dalším osobám, např. těm, které byly vyčleněny ze společnosti (propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, apod.) a osobám po živelných pohromách, které se ocitly ve složité sociální události.

Financování sociální pomoci je vícezdrojové. Finanční prostředky jsou získávány ze státního rozpočtu, z rozpočtu krajů, měst, obcí a od neziskových organizací.

Základními nástroji v systému sociální pomoci jsou poradenství, prevence sociálních jevů, sociální ochrana, sociální služby a dávky sociální péče (dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky zdravotně postiženým osobám).

K přejmenování systému sociální péče na systém sociální pomoci došlo na začátku roku 2007 z toho důvodu, že tento pojem lépe vyjadřuje skutečnost, že ani občan v nouzi není zbaven občanské zodpovědnosti sám za sebe, ale v případě, že se dostane do nějaké sociální situace, ve které nemůže zabezpečit své základní potřeby, tak mu bude poskytnuta pomoc.

1.3.1 Důležité pojmy v systému sociální pomoci

V systému sociální pomoci se setkáme s různými pojmy. Mezi tyto pojmy patří např. životní a existenční minimum, hmotná nouze a zdravotně postižená osoba. V následujících odstavcích se pokusím tyto jednotlivé pojmy vysvětlit.

Životní a existenční minimum je upraveno zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Životní minimum zákon stanoví jako minimální hranici peněžních příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a existenční minimum jako minimální hranici peněžních příjmů fyzických osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující

⁷ PRŮŠA, L. (2007), str. 18.

přežití. Částka životního minima jednotlivce činí v roce 2007 měsíčně 3 126 Kč. Částka existenčního minima osoby činí pro rok 2007 měsíčně 2 020 Kč. Tyto částky jsou stejné i pro rok 2008.⁸

Hmotná nouze je upravena zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Pojem hmotná nouze nahradila dřívější pojem sociální potřebnost. Je to stav, který vyjadřuje příjmovou nedostatečnost. V hmotné nouzi se člověk nachází tehdy, jestliže jeho příjem a příjem společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí, přičemž si tento příjem nemůže zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jeho základních životních potřeb je tak vážně ohroženo nebo sice této částky dosahuje, ale z jiných vážných důvodů mu musí být tato pomoc poskytnuta.⁹

Zdravotně postiženým občanům je poskytována podpora, která si klade za cíl odstranit bariéry, které s sebou zdravotní postižení přináší. Posuzování osoby zdravotně postižené je v systému sociální péče stanoveno různými způsoby. Za osobu těžce zdravotně postiženou patří osoba nevidomá, osoba s těžkým postižením pohybového nebo nosného ústrojí, osoba s těžkým tělesným, smyslovým nebo mentálním postižením. Těmto občanům vzniká nárok na mimořádné výhody.¹⁰

1.3.2 Právní úprava systému sociální pomoci

Na začátku ledna roku 2007 došlo k velké změně v právní úpravě doposud stávajícího systému sociální péče. Tento systém sociální péče byl především upraven pouze zákonem č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Do konce roku 2006 byla sociální péče členěna na dávky sociální péče a služby sociální péče.

K zásadní změně došlo 1.1.2007 u systému dávek sociální péče, které se původně členily podle toho, komu tyto dávky byly poskytovány, tzn. dávky určené rodinám s dětmi, zdravotně postiženým občanům, starým občanům, občanům vyžadující zvláštní pomoc a občanům společensky nepřizpůsobeným.

V roce 1991 přišla důležitá změna s přijetím nového zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, a zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti. Z této zákonné úpravy vycházela pomoc sociálně potřebným osobám. Následně byla přijata i vyhláška č. 182/1991

⁸ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.

⁹ Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o sociální potřebnosti nebyl zrovna neoptimálnější, jelikož se zabýval pouze tím, jaké jsou podmínky nároku na dávky sociální potřebnosti a dále jaká je výše těchto dávek. Proto se muselo stále využívat ustanovení zákona o sociálním zabezpečení, který upravuje poskytování dávek sociální péče obecně. Již tehdy se hovořilo o dávkách sociální péče, a proto tento pojem platí i v dnešním systému sociální pomoci.

Původní právní úprava nebyla tedy zrovna tou nejlepší, jelikož byla velmi roztržštěná. Razantní změnu v původním systému sociální péče přinesla nová právní úprava, a to zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a dále zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Zákon o pomoci v hmotné nouzi nahradil původní zákon o sociální potřebnosti. V této době byl přijat také zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, který je využíván právě v novém systému pomoci v hmotné nouzi. Zákon o pomoci v hmotné nouzi je více zaměřen na sociální práci s osobami, u kterých nejsou zajištěny základní životní potřeby. Cílem tohoto zákona je odstranit důvody, které přispívají ke vzniku těchto nepříznivých životních situací a dále jim pomoci řešit akutní nedostatek finančních prostředků.¹¹

Mezi nejdůležitější právní úpravu v oblasti systému sociální pomoci tedy patří:

- zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách,
- zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu,
- zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 504/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ, L. (2007), str. 14.

1.3.3 Nástroje v systému sociální pomoci

Mezi hlavní formy poskytování sociální pomoci patří poradenství, prevence sociálních jevů, sociální ochrana, sociální služby a dávky sociální péče. Každý z těchto nástrojů je svým způsobem dosti významný a důležitý.

Tyto jednotlivé formy sociální pomoci jsou financovány z různých zdrojů (státní rozpočet, rozpočet krajů, rozpočet měst, rozpočet obcí, neziskové organizace).

a) Poradenství

Jedná se především o výměnu informací mezi tím, kdo rady poskytuje a tím kdo rady přijímá. Ten kdo rady poskytuje se nazývá poradce a ten kdo rady přijímá je klient. Poradenství můžeme chápat také jako proces učení nebo také jako metodu pomoci osobě, která se nachází v těžké životní situaci. Hlavním úkolem poradenství je poskytnout pomoc osobě, která se ocitla při řešení složité životní situace.

Poradenská činnost není oddělený nástroj sociální pomoci, ale měla by být každodenní činností sociálního pracovníka. V dnešní době není bohužel poradenská činnost dostatečně zabezpečena, a to ani jak personálně, tak kapacitně. Dalo by se říci, že pouze úsek, který se zabývá rodinou a dětmi, je dostatečně zabezpečeny, a to především poradnami pro manželství, rodinu, oddělení péče o rodinu a děti, atd.

b) Prevence sociálních jevů

Cílem sociální prevence je zabránění vzniku příčin negativních společenských jevů a zamezení šíření těchto negativních jevů. Sociální prevence slouží k ochraně před kriminalitou, rasizmem, násilím, toxikomanií apod.

Prevence sociálních jevů je zaměřena především na práci s mládeží a jejich ochranu před těmito negativními jevy.

V roce 1993 byl přijat vládou první program týkající se sociální prevence.¹²

c) Sociální ochrana

Sociální ochrana se poskytuje nezletilým dětem a občanům, kteří nemají způsobilost k právním úkonům a dále se také poskytuje občanům, kteří své oprávněné zájmy nejsou schopni uplatňovat vlastními silami a tudíž by jejich zájmy a práva mohly být v ohrožení.

¹² KREBS, V. a KOLEKTIV (2007), str. 215.

d) Sociální služby

Mezi základní činnosti při poskytování sociálních služeb patří zejména pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, poskytnutí stravy, poskytnutí ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, ošetřování, poskytnutí informace, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, apod.

Jedná se tedy o činnost, která je poskytována osobě, která se ocitne v nepříznivé životní situaci. Cílem je pomoc této osobě tak, aby se co nejrychleji začlenila do běžného života.

Se vstupem ČR do EU se pro oblast sociálních služeb otevřela příležitost využít tzv. „strukturální pomoc“. Jedná se o čerpání prostředků z Evropského sociálního fondu. Ministerstvo práce a sociálních věcí zajišťuje čerpání prostředků z Evropského sociálního fondu.¹³

Mezi hlavní úkoly Ministerstva práce a sociálních věcí patří zejména podpora rozvoje kvality poskytovaných sociálních služeb.

Jednotlivé druhy sociálních služeb uvádím v tabulce 1.2.

Tab. 1.2 Druhy sociálních služeb

<i>Sociální služby – způsoby pomoci</i>		
Sociální poradenství	Centra denních služeb	Průvodcovské, předčitatelské a tlumočnické služby
Domy na půl cesty	Stacionáře denní a týdenní	Nízkoprahová denní centra
Sociální rehabilitace	Terapeutické komunity	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
Osobní asistence	Domovy pro seniory	Noclehárny
Péčovatelská služba	Azylové domy	Služby následné péče a doléčovací
Krizová pomoc	Sociálně zdravotní služby	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
Služby rané péče	Chráněné bydlení	Domovy pro osoby se zdravotním postižením
Podporované bydlení	Kontaktní centra	Telefonická krizová intervence
Odlehčovací služby	Terénní programy	

Zdroj: Vlastní zpracování dle www.mpsv.cz, 2007.

e) Dávky sociální péče

Na začátku roku 2007 došlo k velmi významné změně v právní úpravě systému sociální pomoci. Tato právní úprava se dotkla především dávek sociální péče. Cílem právní úpravy bylo zvýšení spravedlivého, ale především efektivního vyplácení dávek sociální péče. Dávky sociální péče by měly dostávat pouze osoby, kterou tuto pomoc skutečně potřebují.

¹³ www.mpsv.cz, 2007.

Hlavními příjemci jsou lidé, kteří se nacházejí v hmotné nouzi a dále jsou to také osoby zdravotně postižené.

Systém pomoci v hmotné nouzi je moderním systémem, který pomáhá osobám s nedostatečnými příjmy. V současném systému sociální pomoci existují tři dávky pomoci v hmotné nouzi a osm dávek sociální péče pro těžce zdravotně postižené osoby.¹⁴

V následujících dvou tabulkách uvádím přehled dávek stávajícího systému sociální pomoci, tj. dávky pomoci v hmotné nouzi (tab. 1.3) a dávky sociální péče pro zdravotně postižené osoby (tab. 1.4).

Tab. 1.3 Dávky pomoci v hmotné nouzi

<i>Dávky pomoci v hmotné nouzi</i>
Příspěvek na živobytí
Doplatek na bydlení
Mimořádná okamžitá pomoc
- z důvodu ohrožení zdraví,
- z důvodu vážné mimořádné události,
- k úhradě jednorázového výdaje,
- na úhradu nákladů spojených s pořízením nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby a na základní vybavení domácnosti a odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte,
- pro osobu, která nesplňuje podmínky pro vznik nároku na příspěvek na živobytí, avšak v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením.

Zdroj: Vlastní zpracování dle www.mpsv.cz, 2007.

Tab. 1.4 Dávky sociální péče pro zdravotně postižené občany

<i>Dávky sociální péče pro zdravotně postižené občany</i>	
Jednorázové příspěvky na opatření zvláštních pomůcek	Příspěvek na provoz motorového vozidla
Příspěvek na úpravu bytu	Příspěvek na individuální dopravu
Příspěvek na zakoupení motorového vozidla	Příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu
Příspěvek na celkovou opravu motorového vozidla	Příspěvek na úhradu za užívání garáže
Příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozidla	Příspěvek úplně nebo prakticky nevidovým občanům

Zdroj: Vlastní zpracování dle www.mpsv.cz, 2008.

Předcházející dvě tabulky (tab. 1.3 a tab. 1.4) uvádí pouze stručný seznam dávek systému sociální pomoci. Jednotlivé dávky sociální péče podrobně popisují ve 2. kapitole.

¹⁴ www.mpsv.cz, 2007.

2 Dávky sociální péče

Systém dávek sociální péče reaguje na individuální situace občanů, vázané na věk, zdravotní stav nebo jiné vážné důvody.

Dávky sociální péče slouží k doplnění příjmu osob do nezbytné výše, nebo se poskytují na stanovený účel. Poskytují se tedy osobám, které potřebují buď finanční, nebo nějakou jinou pomoc k překonání těžké životní situace.

Dávky se vyplácí zásadně v české měně a to několika způsoby: v hotovosti u plátce, poštovní poukázkou, převodem na účet určený žadatelem, formou poukázky na hmotnou pomoc v zařízení poskytujícím sociální služby, prostřednictvím poukázky opravňující k nákupu zboží ve stanovené hodnotě, nebo přímou úhradou částek, k jejichž úhradě je příjemce nebo osoba společně posuzována v hmotné nouzi vázána. O způsobu výplaty rozhoduje plátce dávek.

2.1 Dávky sociální péče do 31.12.2006

Do konce roku 2006 se dávky sociální péče členily na dávky z důvodu nedostatečného příjmu, účelové dávky na specifické potřeby, dávky zdravotně postiženým osobám a osobám pečujícím o zdravotně postižené osoby.

2.1.1 Dávky při nedostatečném příjmu

Právní úprava zabývající se dávkami při nedostatečném příjmu vychází především z ustanovení Čl. 30 Listiny základních práv a svobod, dále ze zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů. Tato právní úprava se zabývá řešením situace poskytování dávek určených sociálně potřebným občanům.¹⁵

Tyto dávky doplňují nedostatečný příjem domácnosti do výše jejich životního minima, a to na základě individuálního posouzení sociální a ekonomické situace.

Mezi tyto dávky patří obecná dávka, příspěvek na výživu dítěte a fakultativní dávky.

Obecná dávka je určena osobám s nedostatečnými příjmy. Zjišťují se zde příjmy posuzovaných osob, skutečně odůvodněné náklady na zajištění základních životních potřeb

¹⁵ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ, L. (2006), str. 31.

a poté se vše porovnává s odpovídajícími částkami životního minima. Vedle výše příjmu posuzovaných osob se zkoumá také možnost zvýšit si příjem vlastním přičiněním. Pro poskytnutí obecné dávky je důležité, aby byl občan uznán sociálně potřebným. Podmínky sociální potřeby musí splňovat i osoby společně posuzované. Při splnění podmínek je dávka obligatorní (nároková). Při stanovení výše dávky se přihlíží k částkám životního minima všech společně posuzovaných osob, ke skutečným odůvodněným nákladům na uspokojení základních životních potřeb, k výši příjmu a k majetkovým poměrům posuzovaných osob. Dávka může být poskytnuta ve formě jednorázové nebo opakující se dávky. Ve většině případů je obecná dávka poskytnuta v peněžité formě. Tuto dávku lze však i poskytnout věcně. Dávku poskytuje pověřený obecní úřad příslušný podle místa trvalého pobytu oprávněné osoby.¹⁶

Příspěvek na výživu dítěte je určen sociálně potřebnému nezaopatřenému dítěti, ke kterému osoba povinná výživou nežijící s dítětem ve společné domácnosti neplní vyživovací povinnost stanovenou jí rozhodnutím soudu, popř. vyživovací povinnost plní, ale v nižší než stanovené výši. Při splnění podmínek je dávka obligatorní. Poskytuje se formou opakující se nebo jednorázové dávky, a to zpravidla v peněžité podobě. Dávka se poskytuje ve výši stanoveného výživného, nejvýše však ve výši rozdílu mezi příjmem dítěte a jeho životním minimem, včetně případného zvýšení částek u dítěte s potřebou nákladného dietního stravování nebo u dítěte, který je držitelem průkazu ZTP/P. Dávku příspěvek na výživu dítěte poskytuje obecní úřad s rozšířenou působností příslušný podle místa trvalého pobytu dítěte.¹⁷

Fakultativní (nenárokové) dávky jsou určeny osobám s nedostatečnými příjmy, které však neplní další podmínky sociální potřeby. K nesplnění podmínek sociální potřeby stačí, že podmínky nesplňuje jedna ze společně posuzovaných osob. Mezi tyto dávky patří fakultativní dávka při nedostatečném příjmu a fakultativní dávka poskytovaná obci v samostatné působnosti. *Fakultativní dávka při nedostatečném příjmu* má sloužit k zajištění pomoci v nezbytném rozsahu. Zpravidla je nižší než odpovídající částky životního minima. Je poskytována jednak v peněžité formě, ale také ve věcné formě. Dávku poskytuje pověřený obecní úřad příslušný podle místa trvalého pobytu žadatele o dávku. *Fakultativní dávka poskytovaná obcí v samostatné působnosti* je poskytována občanům, kteří se ocitli v mimořádně nepříznivých sociálních poměrech. Jedná se o jednorázový peněžitý příspěvek.¹⁸

¹⁶ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ L. (2006), str. 37.

¹⁷ Zákon č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ L. (2006), str. 54.

2.1.2 Účelové dávky na specifické potřeby

Podmínky pro poskytnutí účelových dávek na specifické potřeby jsou dány jednak osobním rozsahem (tzn., že osoba patří do takového okruhu, např. nezaopatřené dítě) a jednak určitou specifickou potřebou.

Tyto dávky bychom mohli rozčlenit na dávky rodinám s nezaopatřenými dětmi (tyto dávky jsou určeny těhotným ženám, rodičům nezaopatřených dětí, nezaopatřeným dětem), dávky občanům společensky nepřízpůsobeným a dávky občanům, kteří potřebují zvláštní pomoc.

Příspěvek pro těhotné ženy, rodiče s nezaopatřenými dětmi a nezaopatřeným dětem slouží k úhradě jednorázových mimořádných výdajů, kterékoli z výše uvedených osob. Bližší podmínky pro poskytnutí této dávky nejsou stanoveny. Jedná se o dávku fakultativní a jednorázovou. Může být poskytnuta v peněžitě (až do výše 15 000 Kč) nebo věcně podobě (až do výše 8 000 Kč). Dávku poskytuje pověřený obecní úřad příslušný podle místa trvalého pobytu žadatele o dávku.¹⁹

Příspěvek na pořízení základního vybavení dítěte se poskytuje pro potřeby dítěte. Slouží k pořízení základního vybavení dítěte při jeho svěření do pěstounské péče. Příspěvek je poskytován vždy, jde-li o dítě, které dosud žilo v zařízení pro výkon ústavní výchovy. Jedná se o dávku fakultativní. Poskytuje se formou jednorázového peněžitého příspěvku (maximální výše činí 4 500 Kč u dítěte předškolního věku a 6 000 Kč u staršího dítěte). Dávku poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa trvalého pobytu dítěte.²⁰

Příspěvek při uzavření manželství slouží k úhradě výdajů spojených s vybavením domácnosti. Jedná se o dávku fakultativní a poskytuje se formou jednorázového příspěvku (až do výše 10 000 Kč). Je poskytována dětem, které do uzavření manželství byly v pěstounské péči. Pěstoun k dítěti nemá vyživovací povinnost, ale i přesto se k dítěti, které má v pěstounské péči, chová jako k dítěti vlastnímu. Dávku poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa trvalého pobytu dítěte.²¹

Příspěvek na úhradu za užívání bytu je určen k úhradě za užívání bytu a služby s tím spojené. Slouží nezaopatřenému osiřelému dítěti žijícímu v náhradní péči, na které přešlo právo osobního užívání bytu. Jedná se o dávku fakultativní a měsíčně se opakující peněžitou

¹⁹ Vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ L. (2006), str. 57.

²¹ Vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

dávku. Dávku poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa trvalého pobytu dítěte.²²

Příspěvek na rekreaci dětí důchodce je poskytován poživateli důchodu z důchodového pojištění, a to k úhradě nákladů spojených s rekreací dítěte ve věku do skončení povinné školní docházky. Jedná se o fakultativní, peněžitou a jednorázovou dávku. Pokud je přiznána, činí její výše 80 % celkových nákladů za rekreaci dítěti, výjimečně je poskytována do výše celkových nákladů na rekreaci dítěte. Dávku poskytuje pověřený obecní úřad příslušný podle místa trvalého pobytu žadatele o dávku.²³

Dávky občanům společensky nepřizpůsobeným jsou dávky fakultativní, jednorázové, v peněžitě nebo ve věcné formě. Za občana společensky nepřizpůsobeného lze považovat zejména občana propuštěného z výkonu trestu odnětí svobody, občana žijícího nedůstojným způsobem života, apod. Dávku poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa trvalého pobytu žadatele o dávku.

Dávky občanům žijícím v mimořádně obtížných situacích jsou dávky fakultativní, peněžitě nebo věcné. Jsou určeny ke specifickému účelu. V mimořádně obtížných situacích se občané mohou ocitnout přechodně (např. ztráta zaměstnání) nebo v nich žít dlouhodobě (např. nevhodné sociální prostředí). Dávku poskytuje pověřený obecní úřad příslušný podle místa trvalého pobytu oprávněné osoby.

Dávky občanům, kteří se přechodně ocitli v mimořádně obtížných poměrech, z důvodu živelné pohromy nebo požáru jsou dávky fakultativní, jednorázové a peněžitě. Výše dávky může činit až 30 000 Kč. Často se jedná o zajištění ubytování a základních životních potřeb. Dávku poskytuje příslušný pověřený obecní úřad.

2.1.3 Dávky zdravotně postiženým osobám a osobám pečujícím o zdravotně postižené osoby

Cílem těchto dávek je přispět k odstranění bariér, které s sebou zdravotní postižení přináší. Okruhy oprávněných osob jsou pro dávky sociální péče stanoveny různými způsoby, některé z nich jsou spojeny s přiznáním tzv. mimořádných výhod (TP, ZTP, ZTP/P).

Příslušné státní orgány poskytují věcné dávky, peněžitě dávky a bezúročné půjčky těžce zdravotně postiženým občanům, zejména občanům nevidovým a občanům s těžkým postižením pohybového nebo nosného aparátu.

²² BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ L. (2006), str. 58.

²³ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ L. (2006), str. 59.

Mezi tyto dávky patří např. jednorázové a věcné dávky, jednorázové příspěvky na opatření zvláštních pomůcek, příspěvek na úpravu bytu, příspěvek na zakoupení motorového vozidla, atd.

Jednorázové peněžité a věcné dávky patří mezi dávky fakultativní, peněžité nebo věcné. Oprávněnými osobami jsou staří občané a těžce zdravotně postižení občané. Dávku poskytuje obecní úřad podle místa trvalého pobytu oprávněné osoby.

Jednorázové příspěvky na opatření zvláštních pomůcek náleží těžce zdravotně postiženým občanům, kteří pomůcky potřebují k odstranění, zmírnění nebo překonání následků svého postižení. Jedná se o dávku fakultativní a peněžitou. Dávku poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu oprávněné osoby.²⁴

Příspěvek na úpravu bytu náleží žadateli, který byt užívá a na jehož úpravu žádá příspěvek k trvalému bydlení. Jedná se o dávku obligatorní, jednorázovou a peněžitou. Dávku poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu oprávněné osoby.

Příspěvek na zakoupení, na celkovou opravu motorového vozidla a zvláštní úpravu motorového vozidla slouží občanovi s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí. Výše příspěvku na zakoupení motorového vozidla činí nejvýše 100 000 Kč a výše příspěvku na celkovou opravu motorového vozidla činí nejvýše 60 000 Kč. Dávku poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu oprávněné osoby.²⁵

Příspěvek na provoz motorového vozidla je dávkou jednorázovou a obligatorní. Dávku poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu oprávněné osoby.

Příspěvek na individuální dopravu se přiznává občanovi s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, občanovi prakticky nebo úplně nevidomému a rodiči nezaopatřeného dítěte, které je léčeno na klinice fakultní nemocnice pro onemocnění zhoubným nádorem. Jedná se o dávku jednorázovou, obligatorní a peněžitou. Dávku přiznává obecní úřad podle místa trvalého pobytu oprávněné osoby.²⁶

Příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobou je dávkou nárokovou, opakující se a peněžitou. Příslušný úřad poskytuje tento příspěvek občanu, který osobně, celodenně a řádně pečuje o osobu blízkou, která je převážně nebo úplně bezmocná, nebo starší 80 let

²⁴ Za kým jít? Městský úřad Jeseník, str. 5.

²⁵ Za kým jít? Městský úřad Jeseník, str. 4-5.

²⁶ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ L. (2006), str. 97.

a částečně bezmocná. Příspěvek poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa trvalého pobytu pečující osoby.²⁷

Mezi další dávky patří např.:

- *příspěvek na zvýšené životní náklady,*
- *příspěvek na rekreaci a lázeňskou péči,*
- *příspěvek na zakoupení topné nafty,*
- *příspěvek na zakoupení topných těles a dalších spotřebičů,*
- *příspěvek na zřízení a změnu připojení telefonní účastnické stanice,*
- *příspěvek při opuštění ústavu,*
- *příspěvek na provoz telefonní stanice,*
- *příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu a garáže,*
- *příspěvek na společné stravování,*
- *bezúročné půjčky na zakoupení motorového vozidla.*

2.2 Dávky sociální péče od 1.1. 2007

Od 1.1.2007 vstoupila do oblasti sociální pomoci nová právní úprava, a ta znamenala pro dávky sociální péče nové členění. Dávky sociální péče tedy členíme na dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky sociální péče pro zdravotně postižené osoby.

2.2.1 Dávky pomoci v hmotné nouzi

Za stav, kdy se osoba nachází ve stavu hmotné nouze, jsou považovány dvě situace. První situace je taková, že příjem osoby nacházející se ve stavu hmotné nouze a příjem osob s ní společně posuzovaných po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí a ani tato osoba, ani žádná z osob společně posuzovaných si nemohou tento příjem zvýšit. Druhá situace, kdy se osoba nachází v hmotné nouzi, je taková, že příjem posuzované osoby a příjem s ní společně posuzovaných dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení a na služby s bydlením bezprostředně spojené. O dávkách pomoci v hmotné nouzi rozhodují

²⁷ Zákon č. 100/1988., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

především pověřené obecní úřady, dále to mohou být obecní úřady s rozšířenou působností, krajské úřady a Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Od 1.1.2008 jsou zpřísněné podmínky pro osoby pobírající dávky pomoci v hmotné nouzi a dále také pro osoby, které jsou dlouhodobě nezaměstnané a neprojevují aktivitu k získání příjmu vlastní prací.

Mezi dávky pomoci v hmotné nouzi patří příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc.

Příspěvek na živobytí řadíme mezi základní dávky v systému dávek pomoci v hmotné nouzi. Nárok na tento příspěvek vzniká osobě, u které její příjem a příjem společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí. Ke stanovení částky živobytí vycházíme z částky existenčního a životního minima, ale dále jsou to také částky, které jsou stanoveny jako ocenění snahy zvýšit si příjem vlastním přičiněním (např. vlastní práce) a dalších skutečností odůvodňujících zvýšené životní náklady (např. hledání zaměstnání). Částky živobytí jsou stanovovány u osob individuálně. Např. částka živobytí společně posuzovaných osob činí součet částek živobytí u těchto společně posuzovaných osob, částka živobytí nezaopatřeného dítěte činí částku životního minima. Výše příspěvku na živobytí za kalendářní měsíc se stanovuje jako rozdíl mezi částkou živobytí osoby a příjmem osoby. Tento příspěvek se poskytuje v peněžní nebo věcné formě.²⁸ Vzor tiskopisu uvádím v příloze č. 1 Žádost o příspěvek na živobytí.

Doplatek na bydlení patří mezi další dávku pomoci v hmotné nouzi. Doplatek na bydlení pomáhá osobě, která po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení, má příjem nižší než částku živobytí osoby nebo příjem společně posuzovaných osob je nižší než částka živobytí společně posuzovaných osob. Nárok na tento doplatek vzniká vlastníkovvi nebo nájemci bytu, který byt užívá a má nárok na příspěvek na živobytí a příspěvek na bydlení. Výše tohoto doplatku za kalendářní měsíc se stanovuje tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení zůstala osobě či společně posuzovaným osobám částka živobytí. Doplatek na bydlení se poskytuje v peněžní formě.²⁹ Vzor tiskopisu uvádím v příloze č. 2 Žádost o doplatek na bydlení.

Mimořádná okamžitá pomoc je poskytována v pěti různých situacích. Poskytuje se v peněžní nebo věcné formě. *Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu ohrožení zdraví* pomáhá osobě, která nesplňuje podmínky vzniku nároku na příspěvek na živobytí, ale s ohledem na jeho nedostatek finančních prostředků jí hrozí vážná újma na zdraví. Výše

²⁸ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ L. (2007), str. 60.

²⁹ www.mpsv.cz, 2008.

této pomoci se stanovuje jako doplnění příjmu do výše existenčního minima osoby, u nezaopatřeného dítěte do výše jeho životního minima. *Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu vážné mimořádné události* se poskytuje osobě, která je uznána za osobu v hmotné nouzi a kterou postihne vážná mimořádná událost (např. vichřice, zemětřesení, povodeň). Výše této pomoci se stanovuje až do patnáctinásobku částky životního minima jednotlivce (46 890 Kč). *Mimořádná okamžitá pomoc k úhradě jednorázového výdaje* slouží osobě v hmotné nouzi, která nemá dostatečné prostředky na úhradu jednorázového výdaje (např. vydání duplikátu rodného listu). Výše této pomoci se stanovují až do výše tohoto výdaje. *Mimořádná okamžitá pomoc na úhradu nákladů spojených s pořízením nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby a na základní vybavení domácnosti a odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte* slouží osobě v hmotné nouzi, která nemá dostatečné prostředky na úhradu těchto nákladů. Výše této pomoci se stanoví až do výše nezbytných nákladů. Součet poskytnutých dávek nesmí překročit v rámci kalendářního roku desetinásobek životního minima jednotlivce (31 260 Kč). Nárok na *mimořádnou okamžitou pomoc pro osobu, která nesplňuje podmínky pro vznik nároku na příspěvek na živobytí, avšak v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením* vzniká osobě, kterou je možno uznat za osobu v hmotné nouzi a která vzhledem k nedostatku finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a tudíž je ohrožena sociálním vyloučením (např. propuštění z výkonu trestu odnětí svobody). Výše této pomoci je stanovena jednorázově, a to ve výši 1 000 Kč. Součet poskytnutých dávek nesmí v jednom kalendářním roku překročit čtyřnásobek životního minima jednotlivce (12 504 Kč).³⁰

Srovnání objemu vyplacených dávek z důvodu sociální potřebnosti a dávek pomoci v hmotné nouzi v České republice uvádím v tabulce 2.1.

Tab. 2.1 Srovnání objemu dávek z důvodu sociální potřebnosti a dávek pomoci v hmotné nouzi v ČR za 1. pololetí roku 2006 a 2007

1. pololetí roku 2006 Dávky z důvodu sociální potřebnosti	1. pololetí roku 2007 Dávky pomoci v hmotné nouzi
3,77 mld. Kč	2,6 mld. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle www.mpsv.cz, 2008.

³⁰ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ L. (2007), str. 76-79.

Předchozí tabulka (2.1) uvádí, že objem dávek v 1. pololetí roku 2007 je citelně menší (zhruba o 45 %) než v 1. pololetí roku 2006. Tento rozdíl je způsoben především tím, že od 1.1.2007 byly zpřísněné podmínky pro vyplácení těchto dávek. V 2. pololetí roku 2006 činily v ČR dávky z důvodu sociální potřeby 4,93 mld. Kč. Údaj za 2. pololetí roku 2007 v ČR nebyl v době zpracování znám. Celkem bylo tedy na dávkách z důvodu sociální potřeby v ČR v roce 2006 vyplaceno 8,7 mld. Kč.

2.2.2 Dávky sociální péče pro zdravotně postižené osoby

Dávky pro zdravotně postižené osoby jsou poskytovány na základě vyhlášky č.182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.³¹

Mezi tyto dávky řadíme jednorázové příspěvky na opatření zvláštních pomůcek, příspěvek na úpravu bytu, příspěvek na zakoupení motorového vozidla, příspěvek na celkovou opravu motorového vozidla, příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozidla, příspěvek na provoz motorového vozidla, příspěvek na individuální dopravu, příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu, příspěvek na úhradu za užívání garáže a příspěvek úplně nebo prakticky nevidomým občanům.

Do konce roku 2007 zde patřil ještě *příspěvek na zvýšené životní náklady*, a to v maximální výši 200 Kč. Tento příspěvek byl poskytován osobám používajícím trvale ortopedické, kompenzační či jiné pomůcky, a to na zvýšené výdaje s jejich používáním. Bližší podmínky pro poskytování tohoto příspěvku nebyly stanoveny. Tento příspěvek nebyl efektivně vynaložený, proto je z tohoto důvodu od 1.1.2008 zrušen.³²

Občanům starším jednoho roku s těžkým zdravotním postižením mohou být přiznány tzv. **mimořádné výhody** (TP, ZTP, ZTP/P). Obecní úřad, který těmto občanům přizná mimořádné výhody, vydá průkaz, na kterém vyznačí stupeň přiznaných výhod a časovou platnost tohoto průkazu.

Jednorázové příspěvky na opatření zvláštních pomůcek náleží občanům těžce zdravotně postiženým, kteří tyto zvláštní pomůcky potřebují k odstranění, zmírnění či překonání následků svého postižení. Nárok na tento příspěvek nevzniká tehdy, pokud příslušná zdravotní pojišťovna potřebnou pomůcku propůjčuje nebo jej plně hradí. Výčet těchto zvláštních pomůcek nalezneme v příloze č. 4 k vyhlášce č. 182/1991 Sb. Tato příloha

³¹ www.mpsv.cz, 2008.

³² Průvodce změnami sociálního systému od 1.ledna 2008, Mladá Fronta, 22.12.2007.

také uvádí maximální procentní výši příspěvku. Mezi tyto pomůcky patří např. polohovací zařízení do postele (max. 100% příspěvek), individuální úprava automobilu (max. 100% příspěvek), koupací lůžko (max. 50% příspěvek), přístroj k nácviku slyšení (max. 50% příspěvek), slepecký psací stroj (až 100% příspěvek), apod. Jedná se o dávku jednorázovou, fakultativní a peněžitou. Příspěvek je poskytován ve výši, která umožňuje opatření této zvláštní pomůcky v základním provedení (tj. provedení, které občanu plně vyhovuje a splňuje podmínky nejmenší ekonomické náročnosti). O příspěvku rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností, a to zpravidla na základě údajů od ošetřujícího či odborného lékaře.³³

Příspěvek na úpravu bytu je poskytován žadateli, který byt užívá, a na jehož úpravu žádá příspěvek k trvalému bydlení. Příspěvek nenáleží v tom případě, kdy byt zatím neslouží k trvalému bydlení (tedy na novostavbu). Příspěvek je poskytován občanu s těžkými vadami nosného či pohybového ústrojí, občanům úplně nebo prakticky nevidomým, rodičům nezaopatřeného dítěte (v případě, že dítě má těžkou vadu nosného či pohybového ústrojí nebo je úplně či prakticky nevidomé). Příspěvek lze poskytnout před úpravou bytu nebo i po jejím provedení. Mezi úpravy, které slouží pro účely tohoto příspěvku patří např. odstranění prahů, úprava přístupu k domu, přizpůsobení koupelny, apod. O výši tohoto příspěvku rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností, a to se zřetelem na příjmy a majetkové poměry občana a jeho rodiny v maximální výši 70 % prokázaných nákladů účtovaných fyzickými či právníckými osobami za materiál a práce spojené s nezbytnými výdaji, včetně projektových prací. Maximální výše příspěvku je 50 000 Kč nebo 100 000 Kč u příspěvku, který souvisí s instalací výtahu. Jedná se o dávku jednorázovou, obligatorní a peněžitou.³⁴

Příspěvek na zakoupení, celkovou opravu a zvláštní úpravu motorového vozidla je poskytován občanovi s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, který nežije celoročně v sociálním ústavu (motorové vozidlo bude občan používat pro svou dopravu) a rodiči nezaopatřeného dítěte s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, úplně nebo prakticky nevidomému dítěti a mentálně postiženému dítěti (motorové vozidlo bude rodič používat pro dopravu dítěte). Výše příspěvku na zakoupení motorového vozidla je poskytován v maximální výši 100 000 Kč a výše příspěvku na celkovou opravu motorového vozidla činí maximálně 60 000 Kč. Obecní úřad s rozšířenou působností při poskytování příspěvku na zakoupení a celkovou opravu motorového vozidla, přihlíží především na majetkové poměry žadatele a osob jemu blízké, které s ním žijí v domácnosti. Příspěvek na zvláštní

³³ Za kým jít? Městský úřad Jeseník, str. 5.

³⁴ Vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

úpravu motorového vozidla náleží občanovi s těžkou vadou nosného či pohybového ústrojí, který motorové vozidlo sám řídí a z důvodu svého zdravotního postižení nezbytně potřebuje zvláštní úpravu motorového vozidla. Příspěvek je poskytován v plné výši úpravy. Součet příspěvků na zakoupení, opravu a zvláštní úpravu nesmí v období 10 let po sobě jdoucích přesáhnout částku 200 000 Kč. Jedná se o dávky jednorázové a obligatorní.

Příspěvek na provoz motorového vozidla je poskytován vlastníku nebo provozovateli motorového vozidla. Slouží občanovi, jehož zdravotní postižení odůvodňuje přiznání mimořádných výhod pro těžce zdravotně postižené občany a motorové vozidlo bude používat pro svou pravidelnou dopravu a dále slouží občanovi, který bude motorové vozidlo používat pro pravidelnou dopravu manžela (manželky, dítěte, jiné blízké osoby), jejichž zdravotní postižení odůvodňuje přiznání mimořádných výhod pro těžce zdravotně postižené občany. Příspěvek náleží také rodiči nezaopatřeného dítěte, které je léčeno na klinice fakultní nemocnice pro onemocnění zhoubným nádorem nebo leukémií. Výše příspěvku u dopravované osoby, která má mimořádné výhody III. stupně je 9 900 Kč, v ostatních případech je to 6 000 Kč. Výše příspěvku na provoz jednostopých motorových vozidel (např. motorka) je 4 200 Kč nebo 2 300 Kč. Pokud občan splňuje podmínky pro poskytnutí více příspěvků, tak se mu snižuje výše druhého a každého dalšího příspěvku o 420 Kč u jednostopého vozidla a o 2 124 Kč u ostatních vozidel. Jedná se o dávku jednorázovou a obligatorní. Příspěvek se poskytuje na období kalendářního roku.³⁵

Příspěvek na individuální dopravu se poskytuje osobě s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, osobě úplně nebo prakticky nevidomé a dále rodiči nezaopatřeného dítěte, které je léčeno na klinice fakultní nemocnice (onemocnění zhoubným nádorem, leukémie). Důležitou podmínkou pro poskytnutí příspěvku je, že uvedená osoba nesmí být vlastníkem nebo provozovatelem motorového vozidla a tato osoba se individuálně a pravidelně dopravuje. Výše tohoto příspěvku je 6 500 Kč a je přiznávána na období kalendářního roku. Jedná se o dávku jednorázovou, obligatorní a peněžitou.³⁶

Příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu a garáže je poskytován občanům s těžkými vadami nosného či pohybového ústrojí a občanům úplně nebo prakticky nevidomým. Příspěvek tedy náleží jen uživatelům bezbariérového bytu. Výše příspěvku na úhradu za užívání bytu činí 400 Kč měsíčně a výše příspěvku na úhradu za užívání garáže činí maximálně 200 Kč měsíčně. Jedná se o dávky opakující, fakultativní a peněžité.³⁷

³⁵ www.mpsv.cz, 2008.

³⁶ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ L. (2007), str. 116.

³⁷ BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ L. (2007), str. 118.

Příspěvek úplně nebo prakticky nevidomým občanům se poskytuje vlastníku vodícího psa. Tento příspěvek je určen výhradně na krmivo pro tohoto vodícího psa. Výše tohoto příspěvku činí 800 Kč měsíčně. Jedná se o dávku opakující se, fakultativní a peněžitou.³⁸

V následující tabulce (2.2) srovnávám objem dávek pro zdravotně postižené osoby v ČR v 1. pololetí roku 2006 a 2007.

Tab. 2.2 Srovnání objemu dávek pro zdravotně postižené osoby v ČR za 1. pololetí roku 2006 a 2007

<i>1. pololetí roku 2006</i> <i>Dávky pro zdravotně postižené</i>	<i>1. pololetí roku 2007</i> <i>Dávky pro zdravotně postižené</i>
1, 96 mld. Kč	2,0 mld. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle www.mpsv.cz, 2008.

Tabulka 2.2 uvádí, že v 1. pololetí roku 2007 došlo ke zvýšení objemu dávek pro zdravotně postižené osoby (zhruba o 2 %) oproti 1. pololetí roku 2006. Od 1.1.2007 došlo k zásadním změnám v systému sociální pomoci. Tato změna se netýkala příliš dávek pro zdravotně postižené, proto objem vyplacených dávek je téměř stejný jak v roce 2006, tak i v roce 2007. V ČR v 2. pololetí roku 2006 činily dávky pro zdravotně postižené 4,04 mld. Kč. Údaj za 2. pololetí roku 2007 nebyl v době zpracování znám. Celkem tedy bylo na dávkách pro zdravotně postižené osoby v ČR v roce 2006 vyplaceno 6 mld. Kč.

³⁸ Za kým jít? Městský úřad Jeseník, str. 5.

3 Vývoj sociálních dávek ve městě Jeseník

V této kapitole se zabývám vývojem dávek sociální péče ve městě Jeseník. Vývoj dávek sleduji v období 2004-2007. V jednotlivých letech popisuji počet poskytnutých dávek, počet příjemců dávek a objem neinvestičních výdajů, které byly vynaloženy na tyto dávky.

Při zpracování této kapitoly vycházím především z následujících hypotéz.

Právní úprava platná od začátku roku 2007 byla pro dávky sociální péče velkým přínosem, a to především z hlediska snížení objemu vyplácených dávek.

Počet osob pobírající dávky sociální péče v Jeseníku se v posledních letech zvýšil.

3.1 Město Jeseník

Město nazývané „perlou Jesenicka“ leží pro svou překrásnou přírodní polohu na soutoku horských říček Staříče a Bělé, kudy procházejí i cesty, které jej spojují přes Ramzovské a Červenohorské sedlo s okolním světem.

Město Jeseník patří od 1.1.1996 do okresu Jeseník, dříve však patřilo do okresu Šumperk. Do okresu Jeseník spadá 24 obcí, z toho 5 měst. Okres Jeseník je okresem Olomouckého kraje. Rozloha města Jeseník je 3 822 km², nadmořská výška je 432 m a počet obyvatel je 12 431 osob.³⁹

Okres Jeseník se potýká s problémem vysoké míry nezaměstnanosti. Často je Jeseník přiřazován mezi okresy s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v ČR. Např. v roce 2004 zde byl počet uchazečů na jedno volné pracovní místo 24,3 uchazečů, v roce 2005 to bylo 20,1 uchazečů, v roce 2006 to bylo 17,7 uchazečů a v roce 2007 to bylo 13,5 uchazečů na jedno volné pracovní místo.⁴⁰

Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Jeseník uvádím v tabulce č. 3.1.⁴¹

Tab. 3.1 Míra nezaměstnanosti v okrese Jeseník

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Míra nezaměstnanosti (v %)	12,4	12,5	14,6	16,6	15	16,5	14,9	11,1

Zdroj: Vlastní zpracování dle www.czso.cz, 2008.

³⁹ www.mujes.cz, 2008.

⁴⁰ www.kr-olomoucky.cz, 2008.

⁴¹ www.czso.cz, 2008.

Tabulka 3.1. uvádí, že v roce 2000-2003 měla míra nezaměstnanosti v okrese Jeseník stoupající charakter. V roce 2004 došlo ke snížení míry nezaměstnanosti. Od roku 2005-2007 má míra nezaměstnanosti klesající charakter. K výraznému snížení této míry došlo především v roce 2007.

3.2 Dávky sociální péče v roce 2004

V roce 2004 bylo na dávkách sociální péče ve městě Jeseník vyplaceno celkem **35 212,98 tis. Kč**. Počet příjemců těchto sociálních dávek ve městě Jeseník byl **7 756 osob**. Na dávkách pro staré občany, občany těžce zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi bylo celkem vyplaceno 24 368,881 tis. Kč a na dávkách sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi bylo celkem vyplaceno 10 844, 099 tis. Kč.⁴²

3.2.1 Dávky pro staré občany, občany těžce zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi

Počet příjemců těchto dávek v roce 2004 činil 6 360 osob a celkem bylo vyplaceno 24 368,881 tis. Kč. Největší počet příjemců sociálních dávek byl z řad uchazečů o zaměstnání. Tabulka 3.2 uvádí dávky z důvodu sociální potřeby a dávky pro staré občany a tabulka 3.3 uvádí dávky z důvodu zdravotního stavu v roce 2004 ve městě Jeseník.

Tab. 3.2 Dávky z důvodu sociální potřeby a dávky pro staré občany v roce 2004 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Opakující se peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností pro staré a těžce zdravotně postižené občany a pro uchazeče o zaměstnání	4 638	13 636,744	1 788
Příspěvek při péči o osobu blízkou	1 286	4 861,840	437
Jednorázový peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností	1 052	2 754,868	592
Věcná pomoc podmíněná sociální potřebností	30	99,419	24
<u>CELKEM</u>	<u>7 006</u>	<u>21 352,871</u>	<u>2 841</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče, 2008.

⁴² Čtvrtletní výkaz o dávkách sociální péče za 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí roku 2004, Jeseník.

Předcházející tabulka 3.2 ukazuje, že největší neinvestiční výdaje byly vynaloženy především na příspěvek pro uchazeče o zaměstnání. Je to způsobeno především vysokou mírou nezaměstnanosti v Jeseníku v roce 2004, tato míra dosáhla 15 %. Celkem tedy bylo na dávkách z důvodu sociální potřeby a na dávkách pro staré občany v Jeseníku v roce 2004 vyplaceno 21 352,871 tis. Kč. Příspěvek při péči o osobu blízkou pobíralo 437 příjemců a celkem bylo na tento příspěvek vyplaceno 4 861,840 tis. Kč. Od začátku roku 2007 je příspěvek na péči upravován zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Příspěvek slouží k úhradě profesionální sociální služby nebo jej lze použít k pokrytí nezbytných nákladů při zajištění péče v rodině. Zákon upravující tento příspěvek má i své nedostatky. Je velmi komplikovaný, ale především je mnohem nákladnější, než se očekávalo. Předpokládalo se, že na příspěvek na péči bude za rok 2007 v ČR vyplaceno 8,9 mld. Kč. Avšak za rok 2007 bylo v ČR vyplaceno cca 15 mld. Kč. V Jeseníku bylo v roce 2007 na příspěvek na péči vyplaceno 71 363 tis. Kč. Nárůst výdajů je způsobený zejména tím, že příspěvek na péči je někdy čerpán neodůvodněně. Od roku 2008 jsou zpřísněné kontroly na využívání příspěvku.⁴³

Tab. 3.3 Dávky pro občany zdravotně postižené v roce 2004 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Příspěvek na zakoupení motorového vozidla	5	370	5
Příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozidla	1	37	1
Příspěvek na provoz motorového vozidla	49	285	48
Příspěvek na opatření zvláštních pomůcek	29	352	22
Příspěvek na zvýšené náklady	10 191	1 941,45	3 412
Příspěvek nevidomým občanům na krmivo pro vodícího psa	24	19,4	8
Příspěvek na provoz účastnické telefonní stanice	63	11,16	23
<u>CELKEM</u>	<u>10 362</u>	<u>3 016,01</u>	<u>3 519</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče, 2008.

Tabulka 3.3. znázorňuje dávky pro zdravotně postižené občany. Mezi největší výdaj patří příspěvek na zvýšené náklady, čemuž odpovídá i největší počet příjemců tohoto příspěvku. Příspěvek na zvýšené náklady sloužil občanům používající trvale ortopedické, kompenzační, nebo jiné pomůcky. Byl tedy poskytován občanům z důvodu zvýšených výdajů, které souvisely s používáním těchto pomůcek. Tento příspěvek je od začátku roku

⁴³ Průvodce změnami sociálního systému od 1.ledna 2008, Mladá Fronta, 22.12.2007.

2008 zrušen. Celkem bylo na dávkách pro zdravotně postižené občany v roce 2004 vyplaceno 3 016,01 tis. Kč.

3.2.2 Dávky sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi

V roce 2004 bylo na dávkách pro rodiny s nezaopatřenými dětmi vyplaceno celkem 10 844,117 tis. Kč. V následující tabulce 3.4 uvádím jednotlivé dávky pro rodiny s nezaopatřenými dětmi.

Tab. 3.4 Dávky sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi v roce 2004 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Opakující se peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností	3 099	10 352,883	1 211
Jednorázový peněžitý příspěvek	99	242,914	86
Věcná pomoc	16	81,32	16
Bezúročné půjčky	1	3	1
Příspěvek na výživu dítěte	291	164	82
<u>CELKEM</u>	<u>3 506</u>	<u>10 844,117</u>	<u>1 396</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu, odbor sociální péče, 2008.

Tabulka 3.4 uvádí, že na dávkách sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi v roce 2004 bylo v Jeseníku vyplaceno celkem 10 844,117 tis. Kč.

3.3 Dávky sociální péče v roce 2005

V roce 2005 pobíralo dávky sociální péče ve městě Jeseník celkem **7 513 osob** a bylo vyplaceno celkem **35 631,815 tis. Kč**. Dávky pro staré občany, občany zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi tvořily celkem 25 954,759 tis. Kč a dávky sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi tvořily celkem 9 677,056 tis. Kč.

V roce 2005 byl v Jeseníku nejvíce vyplácen opakující se peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností pro staré a těžce zdravotně postižené občany a pro uchazeče o zaměstnání, tento příspěvek měl i největší počet příjemců.

V roce 2005 došlo k prudkému nárůstu míry nezaměstnanosti v Jeseníku oproti roku loňskému. Nezaměstnanost se vyšplhala až na 16,5 %. Takto vysoká nezaměstnanost vyvolala

nárůst výdajů na dávky sociální péče. Největší výdaje byly vynaloženy na příspěvky pro uchazeče o zaměstnání.⁴⁴

3.3.1 Dávky pro staré občany, občany těžce zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi

Dávky pro staré občany, občany těžce zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi byly roce 2005 ve výši 25 954,759 tis. Kč a pobíralo je celkem 6 334 osob.

Dávky z důvodu sociální potřeby a dávky pro staré občany uvádím v tabulce 3.5 a dávky pro občany zdravotně postižené v tabulce 3.6.

Tab. 3.5 Dávky z důvodu sociální potřeby a dávky pro staré občany v roce 2005 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Opakující se peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností pro staré a těžce zdravotně postižené občany a pro uchazeče o zaměstnání	4 421	14 108,582	1771
Příspěvek při péči o osobu blízkou	1 399	6 557,356	490
Jednorázový peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností	702	2 091,004	425
Věcná pomoc podmíněná sociální potřebností	13	47,227	13
<u>CELKEM</u>	<u>6 535</u>	<u>22 804,169</u>	<u>2 699</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče, 2008.

Tabulka 3.5 ukazuje, že největší výdaj tvoří příspěvek pro uchazeče o zaměstnání, čemuž odpovídá i největší množství vyplacených finančních prostředků. Naopak nejmenší výdaj tvoří věcná pomoc podmíněná sociální potřebností, kterou využilo jen 13 příjemců a bylo na něj vyplaceno 47,227 tis. Kč. Celkem bylo v roce 2005 v Jeseníku vyplaceno na těchto dávkách z důvodu 22 804,169 tis. Kč a tyto dávky pobíralo celkem 2 699 osob.

V roce 2005 byla míra nezaměstnanosti v Jeseníku ve výši 16,5 %.⁴⁵ To způsobilo, že bylo mnoho příjemců sociálních dávek z důvodu sociální potřeby.

⁴⁴ Čtvrtletní výkaz o dávkách sociální péče pro občany České republiky a zemí Evropské unie za 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí roku 2005, Jeseník.

⁴⁵ www.czso.cz, 2008.

Tab. 3.6 Dávky pro občany zdravotně postižené v roce 2005 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Příspěvek na zakoupení motorového vozidla	5	335	5
Příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozidla	1	20	1
Příspěvek na provoz motorového vozidla	102	610	100
Příspěvek na úpravu bytu	1	1	1
Příspěvek na individuální dopravu	7	42	7
Příspěvek na opatření zvláštních pomůcek	13	140	11
Příspěvek na zvýšené náklady	10 260	1 980,65	3 493
Příspěvek nevidomým občanům na krmivo pro vodícího psa	17	14,8	6
Příspěvek na provoz účastnické telefonní stanice	33	7,14	11
<u>Celkem</u>	<u>10 439</u>	<u>3 150,59</u>	<u>3 635</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče, 2008.

Předchozí tabulka 3.6 uvádí dávky pro zdravotně postižené osoby v roce 2005 v Jeseníku. Celkový počet příjemců sociálních dávek pro zdravotně postižené osoby byl 3 635 osob a bylo na ně vyplaceno celkem 3 150,59 tis. Kč.

3.3.2 Dávky sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi

V roce 2005 bylo ve městě Jeseník celkem 1 179 příjemců dávek sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi. Jednotlivé dávky uvádím v tabulce 3.7.

Tab. 3.7 Dávky sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi v roce 2005 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Opakující se peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností	2 365	9 098,325	952
Jednorázový peněžitý příspěvek	113	294,731	98
Věcná pomoc	17	64	17
Bezúročné půjčky	2	11	2
Příspěvek na výživu dítěte	369	209	110
<u>CELKEM</u>	<u>2 866</u>	<u>9 677,056</u>	<u>1 179</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu, odbor sociální péče, 2008.

Tabulka 3.7 znázorňuje, že na dávkách sociální péče pro rodiny s dětmi bylo celkem vyplaceno 9 677,056 tis. Kč a počet příjemců byl celkem 1 179 osob. Největší podíl tvoří opakující se peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností, tento příspěvek má i největší počet příjemců v roce 2005. Naopak nejmenší položku tvoří bezúročné půjčky, které měly za rok 2005 jen 2 příjemce.

3.4 Dávky sociální péče v roce 2006

Výdaje na dávky sociální péče v roce 2006 v Jeseníku tvořily celkem **38 497 tis. Kč**. V roce 2006 pobíralo dávky sociální péče celkem **7 228 osob**.

Dávky pro staré občany, občany těžce zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi tvořily 29 519 tis. Kč a dávky sociální péče pro rodiny tvořily 8 960 tis. Kč.⁴⁶

V Jeseníku byla v roce 2006 míra nezaměstnanosti 14,9 %. Došlo tedy ke snížení nezaměstnanosti oproti roku loňskému. To mělo vliv na nižší počet příjemců sociálních dávek v roce 2006.

3.4.1 Dávky pro staré občany, občany těžce zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi

Dávky pro staré občany, občany těžce zdravotně postižené a další občany neposuzované spolu s nezaopatřenými dětmi pobíralo celkem 6 217 osob. Celkem bylo na těchto dávkách vyplaceno 25 153 tis. Kč.

V roce 2006 byl nejvíce vyplácen opakující se peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností pro staré a těžce zdravotně postižené občany a pro uchazeče o zaměstnání. Naopak nejméně byl vyplácen příspěvek na úpravu bytu.

Dávky z důvodu sociální potřebnosti a dávky pro staré občany v Jeseníku v roce 2006 uvádím v tabulce č. 3.8.

Tabulka č. 3.9 znázorňuje dávky pro zdravotně postižené osoby v Jeseníku v roce 2006.

⁴⁶ Čtvrtletní výkaz o dávkách sociální péče pro občany České republiky a zemí Evropské unie za 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí roku 2006, Jeseník.

Tab. 3.8 Dávky z důvodu sociální potřeby a dávky pro staré občany v roce 2006 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Opakující se peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností pro staré a těžce zdravotně postižené občany a pro uchazeče o zaměstnání	4 063	13 669	1 635
Příspěvek při péči o osobu blízkou	1 724	9 906	605
Jednorázový peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností	520	1 533	347
Věcná pomoc podmíněná sociální potřebností	10	45	11
<u>CELKEM</u>	<u>6 317</u>	<u>25 153</u>	<u>2 598</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče, 2008.

V předchozí tabulce 3.8. je uvedeno, že v roce 2008 bylo v Jeseníku celkem 2 598 příjemců sociálních dávek z důvodu sociální potřeby a dávek pro staré občany. Celkem na tyto dávky bylo vyplaceno 25 153 tis. Kč.

Tab. 3.9 Dávky pro občany zdravotně postižené v roce 2006 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Příspěvek na zakoupení motorového vozidla	13	1 119	13
Příspěvek na provoz motorového vozidla	68	218	62
Příspěvek na úpravu bytu	3	66	3
Příspěvek na individuální dopravu	15	72	14
Příspěvek na opatření zvláštních pomůcek	38	888	29
Příspěvek na zvýšené náklady	10 244	1 984	3 486
Příspěvek nevidomým občanům na krmivo pro vodícího psa	12	11	4
Příspěvek na provoz účastnické telefonní stanice	36	8	12
<u>CELKEM</u>	<u>10 429</u>	<u>4 366</u>	<u>3 623</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče, 2008.

V tabulce 3.9 je uvedeno, že na dávkách pro zdravotně postižené osoby bylo v roce 2006 v Jeseníku vyplaceno celkem 4 366 tis. Kč. Celkový počet příjemců u těchto dávek byl 3 623 osob. Největší položku tvořil příspěvek na zvýšené náklady, tento příspěvek měl i největší počet příjemců. Naopak nejmenší položku tvořil příspěvek na provoz účastnické telefonní stanice.

3.4.2 Dávky sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi

V roce 2006 bylo na dávkách sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi v Jeseníku vyplaceno celkem 8 960 tis. Kč. Celkový počet příjemců dávek sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi byl 1 007 osob.

Největší výdaje byly u dávek podmíněné sociální potřebností. Tyto dávky měly i největší počet příjemců.

Tab. 3.10 Dávky sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi v roce 2006 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Opakující se peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností	2 141	8 492	857
Jednorázový peněžitý příspěvek	97	295	83
Věcná pomoc	5	22	5
Bezúročné půjčky	1	9	1
Příspěvek na výživu dítěte	219	137	60
Peněžitý příspěvek pro děti v pěstounské péči	1	5	1
<u>CELKEM</u>	<u>2 464</u>	<u>8 960</u>	<u>1 007</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu, odbor sociální péče, 2008.

Z předchozí tabulky 3.10 je patrné, že největší podíl tvořil opakující se peněžitý příspěvek podmíněný sociální potřebností. Tento příspěvek měl i největší počet příjemců za rok 2006. Bezúročnou půjčku a peněžitý příspěvek pro děti v pěstounské péči využila pouze jedna rodina. Celkem bylo na dávkách sociální péče pro rodiny s nezaopatřenými dětmi v roce 2006 ve městě Jeseník vyplaceno 8 960 tis. Kč.

3.5 Dávky sociální péče v roce 2007

Rok 2007 byl přelomovým rokem pro dávky sociální péče. Došlo totiž k zásadní změně v právní úpravě, která se dotkla zejména dávek z důvodu sociální potřebnosti. Pojem sociální potřebnost byl zrušen a byl nahrazen novým pojmem, a to pojmem hmotná nouze. Dávky z důvodu sociální potřebnosti byly tedy přejmenovány na dávky pomoci v hmotné nouzi. U dávek pomoci v hmotné nouzi se setkáváme se třemi úplně novými dávkami (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc). Dávky

pro zdravotně postižené zůstaly téměř beze změn. Důvodem ke změně v právní úpravě je zejména snížení výdajů na dávky sociální péče.

Celkem bylo v roce 2007 vyplaceno na dávkách sociální péče **22 493,908 tis. Kč**.⁴⁷ Roční výdaj na dávky sociální péče je oproti loňským rokům výrazně nižší. Je to způsobeno zejména tím, že se zpřísnily podmínky pro dávky sociální péče.

3.5.1 Dávky pomoci v hmotné nouzi

V roce 2007 bylo ve městě Jeseník na dávkách pomoci v hmotné nouzi vyplaceno 10 791,082 tis. Kč. Z důvodu nové právní úpravy od roku 2007 byly ještě do dubna roku 2007 vypláceny zpětně příspěvky podle zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů, a to ve výši 1 847,826 tis. Kč. Celkem tedy bylo v roce 2007 na dávkách pomoci v hmotné nouzi vyplaceno 12 791,908 tis. Kč.

V roce 2007 bylo poskytnuto zhruba 7 000 dávek za rok. Počet příjemců dávek za rok 2007 byl však 2 500 osob. Jedná se pouze o odhad Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče. V době zpracování nebylo přesné číslo známo.

Tab. 3.11 Dávky pomoci v hmotné nouzi v roce 2007 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Příspěvky podle zákona o sociální potřebnosti	980	1 847,826	350
Příspěvek na živobytí	5 040	8 905,634	1 800
Doplatek na bydlení	770	1 319,726	275
Mimořádná okamžitá pomoc	210	565,722	75
<u>CELKEM</u>	<u>7 000</u>	<u>12 368,908</u>	<u>2 500</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče, 2008.

Tab. 3.11 ukazuje dávky v pomoci hmotné nouzi v roce 2007 ve městě Jeseník. Celkem na tyto dávky bylo vyplaceno 12 368,908 tis. Kč a počet příjemců byl 2 500 osob.

3.5.2 Dávky pro zdravotně postižené osoby

V tabulce 3.12 uvádím jednotlivé dávky pro zdravotně postižené osoby v roce 2007.

⁴⁷ Čtvrtletní výkaz o dávkách sociální péče pro občany České republiky a zemí Evropské unie za 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí roku 2007.

V roce 2007 bylo v Jeseníku na dávkách sociální péče pro zdravotně postižené osoby vyplaceno celkem 9 855 tis. Kč. Počet osob pobírající sociální dávky pro zdravotně postižené osoby byl 4 173 osob.

Tab. 3.12 Dávky pro občany zdravotně postižené v roce 2007 ve městě Jeseník

<i>Dávka</i>	<i>Počet poskytnutých dávek za rok</i>	<i>Neinvestiční výdaje v tis. Kč</i>	<i>Počet příjemců dávek za rok</i>
Příspěvek na zakoupení motorového vozidla	27	2 140	27
Příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozidla	2	62	2
Příspěvek na provoz motorového vozidla	522	3 279	509
Příspěvek na individuální dopravu	49	257	49
Příspěvek na opatření zvláštních pomůcek	55	2 077	49
Příspěvek na zvýšené náklady	10 533	2 029	3 533
Příspěvek nevidomým občanům na krmivo pro vodícího psa	12	11	4
<u>CELKEM</u>	<u>11 200</u>	<u>9 855</u>	<u>4 173</u>

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče, 2008.

Tabulka 3.12 uvádí, že v roce 2007 bylo v Jeseníku celkem 4 173 příjemců dávek pro zdravotně postižené osoby. Celkem bylo na těchto dávkách vyplaceno 9 855 tis. Kč. Největším výdajem byl příspěvek na provoz motorového vozidla. Příspěvek na zvýšené náklady měl největší počet příjemců.

3.6 Vývoj sociálních dávek v letech 2004-2007

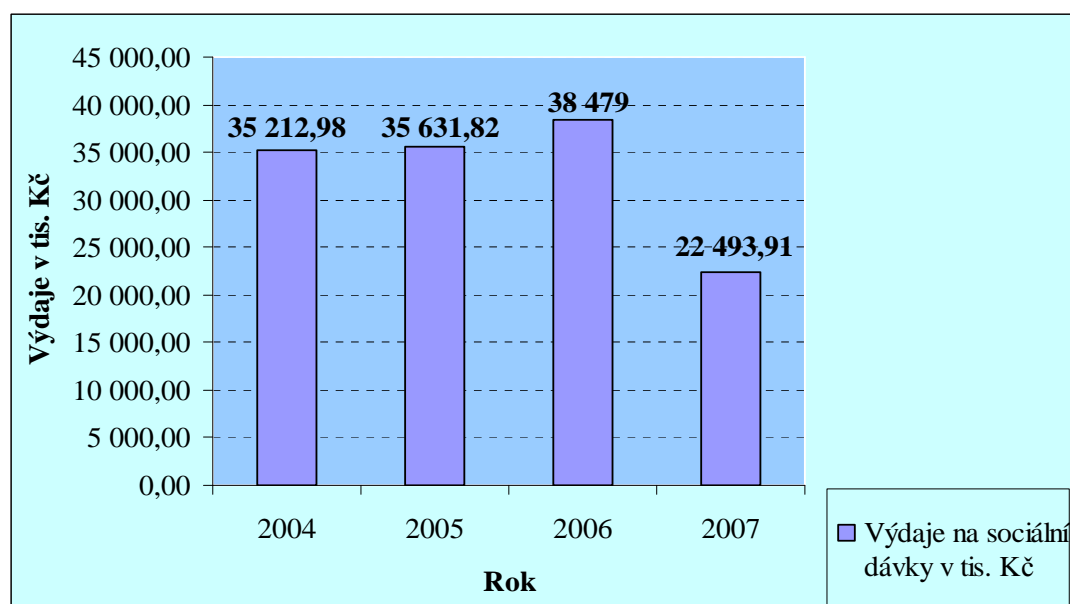
V období 2004-2007 bylo na dávkách sociální péče ve městě Jeseník vyplaceno celkem přes 131 mil. Kč. Celkový počet příjemců sociálních dávek byl v roce 2004-2007 v Jeseníku přes 29 000 osob.⁴⁸

Objem finančních prostředků vyplacených na dávkách sociální péče podle roků uvádím v grafu 3.11.

V grafu 3.12 uvádím počet příjemců pobírající sociální dávky v Jeseníku v období 2004-2007.

⁴⁸ Čtvrtletní výkaz o dávkách sociální péče pro občany České republiky a zemí Evropské unie za 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí roku 2004, 2005, 2006 a 2007.

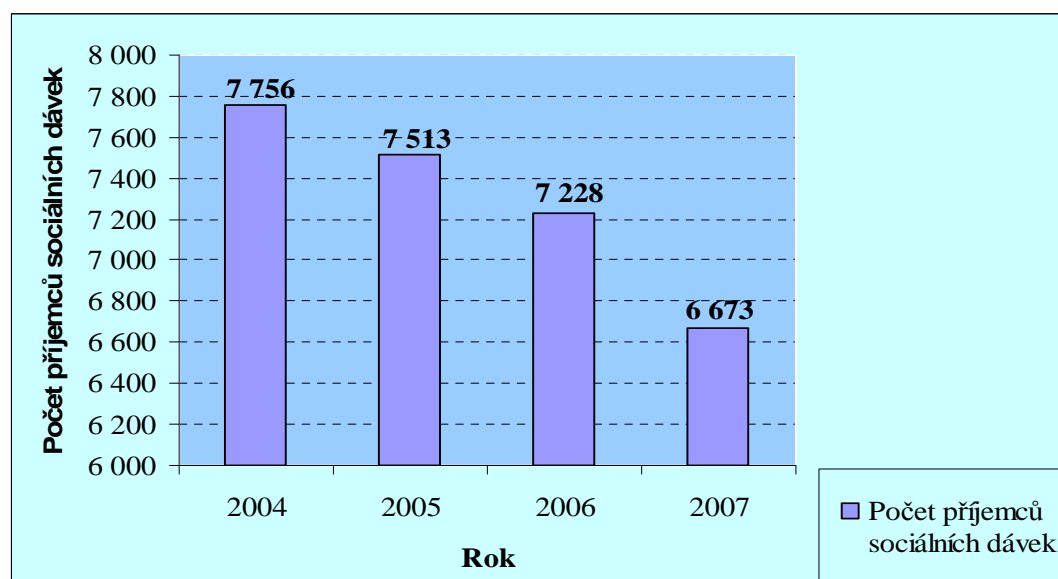
Graf 3.13 Výdaje na sociálních dávkách v Jeseníku v období 2004-2007



Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče, 2008.

Graf 3.13 uvádí, jak se v průběhu let 2004-2007 vyvíjel objem finančních prostředků na sociální dávky v Jeseníku. Z grafu je patrné, že v roce 2007 došlo ke značnému snížení výdajů na dávky sociální péče. Mohu tedy potvrdit svou hypotézu, že právní úprava platná od začátku roku 2007 byla pro dávky sociální péče velkým přínosem, a to především z hlediska snížení objemu vyplácených dávek.

Graf 3.14 Počet příjemců dávek sociální péče v Jeseníku v období 2004-2007



Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z Městského úřadu Jeseník, odbor sociální péče, 2008.

Graf 3.14 ukazuje, že v období 2004-2007 docházelo ve městě Jeseník ke snížení počtu příjemců dávek sociální péče. *Má hypotéza: „počet osob pobírající dávky sociální péče v Jeseníku se v posledních letech zvýšil“ byla tedy na základě provedeného zkoumání vyvrácena.*

Od roku 2007 již neexistuje tolik druhů dávek sociální péče, jako v letech minulých. Dávky jsou vypláceny v menších částkách a menšímu počtu příjemců. Z tohoto důvodu je počet osob pobírající dávky sociální péče v roce 2007 podstatně nižší oproti předchozím rokům. Systém pomoci v hmotné nouzi je založen na motivačním faktoru, který by měl vést občany k aktivním krokům při snaze o zvýšení příjmu vlastním přičiněním.

Mezi hlavní faktory, které ovlivnily údaje v grafu 3.13 a 3.14 patří zejména míra nezaměstnanosti v regionu, právní úprava platná od začátku roku 2007 a změny částek životního minima (vývoj částek životního minima uvádím v příloze č. 3 Částky životního minima v roce 2004-2008).

Z předchozích kapitol je zřejmé, že v roce 2007 nastaly změny v právní úpravě celého systému sociální pomoci. Cílem těchto změn byla především snaha o snížení výdajů v oblasti sociálních dávek. Naplnění zamýšlených cílů ukáže až dlouhodobější praxe. Již teď je však patrné, že v roce 2007 bylo v Jeseníku vyplaceno na sociálních dávkách méně finančních prostředků oproti roku 2006 (zhruba o 40 %, což je cca 15 mil. Kč).

Závěr

Systém sociálního zabezpečení v České republice má dlouhou tradici a skládá ze tří pilířů, a to ze státní sociální podpory, sociálního pojištění a sociální pomoci. Tyto systémy tedy zahrnují zabezpečení ve stáří, v nemoci, zabezpečení zdravotní péče, při ztrátě zaměstnání, při úmrtí živitele, při zvýšených nákladech v souvislosti s narozením a výchovou dětí, zabezpečení při nedostatku prostředků k zabezpečení důstojné existence.

V bakalářské práci „Dávky sociální péče ve městě Jeseník“ jsem se zabývala systémem sociální pomoci, a to především dávkami sociální péče, ale také jsem stručně popsala i systém státní sociální podpory a sociálního pojištění. Téma „Dávky sociální péče ve městě Jeseník“ jsem si vybrala kvůli jeho významu a aktuálnosti. Každý z nás se totiž může dostat do nepříjemné životní situace (ztráta zaměstnání, zdravotní postižení, apod.).

Systém sociální pomoci pomáhá občanům, kteří se nachází v situaci absolutního nedostatku hmotných prostředků a dále v takových sociálních situacích, kdy nejsou schopni sami, ale ani s pomocí vlastní rodiny zabezpečovat svoje základní životní potřeby. Smyslem sociální pomoci je pomoc občanům. Je zde tedy poskytována pomoc osobám, které nemají dostatek finančních prostředků a zdravotně postiženým osobám. Sociální pomoc se skládá především z dávek sociální péče a ze sociálních služeb, dále však zahrnuje poradenství, prevenci sociálních jevů a sociální ochranu.

V roce 2007 nastala změna v právní úpravě celého systému sociální pomoci. Do oblasti sociální pomoci vstoupily nové zákony, a to především zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a dále také zákon č. 108/2006., o sociálních službách. Do roku 2006 se dávky sociální péče členily na určité okruhy, a to na dávky určené rodinám s dětmi, dávky pro staré občany, dávky z důvodu sociální potřeby a dávky zdravotně postiženým osobám a osobám pečujícím o zdravotně postižené osoby. Od roku 2007 jsou to dávky pomoci v hmotné nouzi (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc) a dávky sociální péče pro zdravotně postižené osoby (zůstaly téměř beze změn, v roce 2008 byl zrušen pouze příspěvek na zvýšené životní náklady a příspěvek na péči byl zařazen do sociálních služeb). Cílem této právní úpravy, byla především snaha o efektivnější a spravedlivější přerozdělování sociálních dávek, ale také zde byla snaha o snížení výdajů na sociální dávky.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo analyzovat a zhodnotit dávky sociální péče, které byly vypláceny ve městě Jeseník. Tyto dávky jsem porovnávala v období 2004-2007.

Při zpracování této bakalářské práce **jsem vycházela ze dvou hypotéz:**

1. *Právní úprava platná od začátku roku 2007 byla pro dávky sociální péče velkým přínosem, a to především z hlediska snížení objemu vyplácených dávek,*
2. *počet osob pobírající dávky sociální péče v Jeseníku se v posledních letech zvýšil.*

V roce 2004 a 2005 bylo ve městě Jeseník vyplaceno cca 35 mil. Kč na dávky sociální péče, v roce 2006 činila tato částka již 38 mil. Kč. Razantní změna na výdajích na sociálních dávkách nastala v roce 2007. V roce 2007 bylo vyplaceno na dávky sociální péče „pouze“ cca 22 mil Kč, což je oproti roku 2006 o 42 % méně. Tudíž je patrné, že v roce 2007 došlo ke značnému snížení výdajů na dávky sociální péče. *Mohu tedy potvrdit svou hypotézu, že „právní úprava platná od začátku roku 2007 byla pro dávky sociální péče velkým přínosem, a to především z hlediska snížení objemu vyplácených dávek“*

Od roku 2007 již není tolik druhů dávek sociální péče, jako v letech minulých. Dávky jsou vypláceny v menších částkách a menšímu počtu příjemců. Systém pomoci v hmotné nouzi navíc obsahuje motivační faktor, který by měl vést k aktivním krokům při snaze o zvýšení příjmu vlastním přičiněním. V roce 2004 bylo v Jeseníku 7 756 příjemců sociálních dávek, v roce 2005 to bylo 7 513 příjemců a v roce 2006 to bylo 7 228 příjemců. V roce 2007 bylo 6 643 osob, které pobíraly dávky sociální péče v Jeseníku. Tudíž v roce 2007 bylo podstatně méně příjemců sociálních dávek ve městě Jeseník oproti předchozím rokům. *Druhá hypotéza „počet osob pobírající dávky sociální péče v Jeseníku se v posledních letech zvýšil“ byla na základě provedeného zkoumání vyvrácena.*

Dle mého názoru bylo získání sociálních dávek do roku 2006 daleko snadnější než je tomu nyní. Do roku 2006 byly podmínky pro vyplácení dávek jednodušší a byly také poskytovány občanům, kteří je nepotřebovali a zneužívali. Proto byl tento způsob poskytování dávek dosti demotivující. Z tohoto důvodu byla nová právní úprava velmi nutná. Již od roku 2007 obsahují dávky pomoci v hmotné nouzi motivační faktor. Nová právní úprava byla koncipována tak, aby vyplácení dávek bylo efektivnější. Naplnění zamýšlených cílů ukáže až dlouhodobější praxe. Již nyní je patrné, že ve městě Jeseník bylo v roce 2007 vyplaceno daleko méně finančních prostředků na dávky sociální péče a počet příjemců sociálních dávek se také snížil.

Při zpracování této bakalářské práce jsem měla možnost jednat přímo s vedoucí oddělení sociální péče ve městě Jeseník, která mi umožnila nahlédnout do výkazů a statistik potřebných pro zpracování práce a získala jsem tak potřebný přehled o dané problematice.

Seznam použité literatury

Knihy

- [1] BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ, L. *Dávky sociální péče s komentářem a vybranými vzory tiskopisů k l. 3. 2006.* 1. vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r. o. , 2006. 359 s. ISBN 80-7263-335-X.
- [2] BŘESKÁ, N. a VRÁNOVÁ, L. *Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky sociální péče pro zdravotně postižené osoby k l. 3. 2007.* 1. vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r. o. , 2007. 407 s. ISBN 978-80-7263-378-4.
- [3] HALÁSKOVÁ, R.. *Systémy sociálního zabezpečení.* 1.vydání. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě – Filozofická fakulta, 2005. 140 s. ISBN 80-7368-115-3.
- [4] KREBS, V. a KOLEKTIV. *Sociální politika.* 4. přepracované a aktualizované vydání. Praha: ASPI, a. s., 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1.
- [5] PRŮŠA, L. *Ekonomie sociálních služeb.* 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, a. s., 2007. 180 s. ISBN 978-80-7357-255-6.
- [6] MPSV. *Státní sociální podpora. Stručný průvodce dávkami státní sociální podpory.* Praha : MPSV, 2005. 70 s. ISBN 80-86878-28-7.

Legislativa

- [1] Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.
- [2] Zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení.
- [3] Vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- [4] Zákon č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů.
- [5] Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.
- [6] Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické monografie

- [1] FACHINELLI, H. *Sociální politika a sociální zabezpečení, aktualizovaná verze – leden 2007* [on-line]. [cit. 3.12. 2007] VŠB – TU Ostrava, ekonomická fakulta 2003. Dostupné na world wide web: <https://portalekf.wps.vsb.cz/wps/portal>.

Internetové zdroje

- [1] Ministerstvo práce a sociálních věcí, hmotná nouze [on-line]. 2007. [cit. 10.11.2007].
Dostupné na world wide web: <http://www.mpsv.cz/cs/5>
- [2] Integrovaný portál MPSV, pomoc v hmotné nouzi [on-line]. 2007. [cit. 10.11.2007].
Dostupné na world wide web: <http://portal.mpsv.cz/soc/hn>
- [3] Ministerstvo práce a sociálních věcí, zdravotní postižení [on-line]. 2007.
[cit. 11.11.2007]. Dostupné na world wide web: <http://www.mpsv.cz/cs/8>
- [4] Ministerstvo práce a sociálních věcí, sociální služby [on-line]. 2007. [cit. 11.11.2007].
Dostupné na world wide web: <http://www.mpsv.cz/cs/8>
- [5] Ministerstvo práce a sociálních věcí, státní sociální podpora [on-line]. 2007.
[cit. 11.11.2007]. Dostupné na world wide web: <http://www.mpsv.cz/cs/2>
- [6] Ministerstvo práce a sociálních věcí, důchodové pojištění [on-line]. 2007.
[cit. 15.11.2007]. Dostupné na world wide web: <http://www.mpsv.cz/cs/3>
- [7] Ministerstvo práce a sociálních věcí, nemocenské pojištění [on-line]. 2007.
[cit. 15.11.2007]. Dostupné na world wide web: <http://www.mpsv.cz/cs/7>
- [8] Integrovaný portál MPSV, pomoc v hmotné nouzi [on-line]. 2007. [cit. 10.11.2007].
Dostupné na world wide web: <http://portal.mpsv.cz/soc/hn>
- [9] Český statistický úřad, makroekonomické údaje [on-line]. 2008. [cit. 10.01.2008].
Dostupné na world wide web: <http://www.mpsv.cz/cs/3>
- [10] Jeseník, povinné informace [on-line]. 2008. [cit. 15.01.2008]. Dostupné na world
wide web: <http://www.jesenicko.eu/cs/mesto/povinne-informace.html>
- [11] Olomoucký kraj, sociální věci [on-line]. 2008. [cit. 15.01.2008]. Dostupné na world
wide web: <http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Sociální+věci>
- [12] Městský úřad Jeseník, zastupitelstvo města [on-line]. 2008. [cit. 21.01.2008].
Dostupné na world wide web: <http://www.mujes.cz/zastupitelstvo/index.php>
- [13] Finance.cz, formuláře ke stažení [on-line]. 2008. [cit. 15.02.2008]. Dostupné na
world wide web: <http://www.finance.cz/socialni-podpora/formulare/hmotna-nouze>
- [14] Měsíc.cz, životní minimum se sníží [on-line]. 2008. [cit. 15.03.2008]. Dostupné na
world wide web: <http://www.mesec.cz/clanky/zivotni-minimum-se-snizi>

Ostatní zdroje

- [1] Čtvrtletní výkaz o dávkách sociální péče za 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí roku 2004, Jeseník.

- [2] Čtvrtletní výkaz o dávkách sociální péče pro občany ČR a zemí Evropské unie za 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí roku 2005, Jeseník.
- [3] Čtvrtletní výkaz o dávkách sociální péče pro občany ČR a zemí Evropské unie za 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí roku 2006, Jeseník.
- [4] Čtvrtletní výkaz o dávkách sociální péče pro občany ČR a zemí Evropské unie za 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí roku 2007, Jeseník.
- [5] Za kým jít? Průvodce problematikou sociálních dávek a příspěvků. Odbor sociální věci a zdravotnictví Městského úřadu Jeseník, květen 2006.
- [6] Mladá Fronta Dnes – Olomoucký kraj, 22.12. 2007. Příloha: Průvodce změnami sociálního systému od 1.1.2008.

Seznam zkratk

1. Čl. - článek
2. ČNR - Česká národní rada
3. ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení
4. MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
5. Sb. - sbírka
6. TP – těžké postižení
7. ZTP – zvlášť těžké postižení
8. ZTP/P – zvlášť těžké postižení, nutný průvodce

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé bakalářské práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. dubna 2008

.....
Iva Geršicová

Adresa trvalého pobytu studenta:

Růžová 393/1, 790 03 Jeseník-lázně

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Žádost o příspěvek na živobytí

Příloha č. 2 – Žádost o doplatek na bydlení

Příloha č. 3 - Částky životního minima v roce 2004-2008

Příloha č. 1 - Žádost o příspěvek na živobytí⁴⁹



Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o příspěvek na živobytí

A. Žadatel:

Příjmení:			Jméno ¹⁾ :			Titul:		
Rodné příjmení ²⁾ :			Rodné číslo v ČR ³⁾ :			Státní příslušnost:		
Nezaopatřenost ⁴⁾ :		Rodinný stav ⁵⁾ :		Manžel(ka) ⁶⁾ :		Rodiče ⁷⁾ :		Příjem ⁸⁾ :
St. důchod ⁹⁾ :		Zdrav. stav ¹⁰⁾ :		Invalidita ¹¹⁾ :		Dieta ¹²⁾ :		Majetek ¹⁵⁾ :
Trvalý pobyt:		Obec:		Část obce:				
Ulice:				Č. p. ¹⁶⁾ :		Č. orient.:		PSC:
Telefon:				E-mail:				

B. Zástupce žadatele:

Vyplňte pouze v případě, že žádost podává zástupce žadatele (zákonný zástupce, jiná fyzická osoba, které byla nezletilá osoba rozhodnutím příslušného orgánu svěřena do péče, zmocněnec, opatrovník).

Příjmení:			Jméno ¹⁾ :			Titul:		
Rodné příjmení ²⁾ :			Rodné číslo v ČR ³⁾ :			Státní příslušnost:		
Trvalý pobyt:		Obec:		Část obce:				
Ulice:				Č. p. ¹⁶⁾ :		Č. orient.:		PSC:
Telefon:				E-mail:				

C. Adresa užívaného bytu:

Vyplňte pouze v případě, že se adresa užívaného bytu liší od trvalého pobytu žadatele. Pokud adresu nevyplníte, je adresa trvalého pobytu žadatele považována za adresu užívaného bytu.

Adresa:		Obec:		Část obce:				
Ulice:				Č. p. ¹⁶⁾ :		Č. orient.:		PSC:

- 1) Uveďte všechna jména osoby.
- 2) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.
- 3) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).
- 4) Do kolonky **Nezaopatřenost** zapište **ANO**, pokud osoba splňuje podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pokud osoba není nezaopatřeným dítětem, kolonku proškrtněte.
- 5) Do kolonky **Rodinný stav** zapište jednu z uvedených možností ve formě: 1 – svobodný(á), 2 – ženatý/vdaná, 3 – vdovec/vdova, 4 – rozvedený(á).
- 6) Do kolonky **Manžel(ka)** uveďte pořadové číslo osoby z tabulky části A nebo D, která je manželem(kou) osoby.
- 7) Do kolonky **Rodiče** uveďte pořadová čísla osob z tabulky části A nebo D, které jsou rodiči (nebo osobami, kterým je dítě rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno do péče) nezletilé nezaopatřené osoby nebo rodiči osamělého rodiče nezletilého nezaopatřeného dítěte. Pokud ani jeden z těchto rodičů v části A nebo D není uveden, kolonku proškrtněte.
- 8) Do kolonky **Příjem** zapište **NE**, pokud osoba za předchozí tři měsíce a v měsíci podání žádosti neměla rozhodný příjem (k příjmu z dávek státní sociální pomoci a podpory v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci nepřihlížejte). V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 9) Do kolonky **St. důchod** zapište **ANO**, pokud je osoba poživitelem starobního důchodu. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 10) Do kolonky **Zdrav. stav** zapište **ANO**, pokud je osoba těžce zdravotně postižená nebo dlouhodobě nemocná. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 11) Do kolonky **Invalidita** zapište **ANO**, pokud je osoba plně nebo částečně invalidní. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 12) Do kolonky **Dieta** zapište **ANO**, pokud osobě lékař doporučil dietní stravování. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 13) Do kolonky **Rodičovský př.** zapište **ANO**, pokud osoba pobírá rodičovský příspěvek. Pokud osoba rodičovský příspěvek nepobírá, kolonku proškrtněte.
- 14) Do kolonky **Péče** zapište z tabulky D pořadové číslo dítěte, kterému je osoba rodičem a o které celodenně, osobně a řádně pečuje a toto dítě nemůže být z vážných důvodů umístěno v jeslích, mateřské škole nebo v obdobném zařízení. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 15) Do kolonky **Majetek** zapište **ANO**, pokud osoba vlastní nemovitý nebo movitý majetek (mimo obvyklé vybavení domácnosti) anebo využívá obdobný majetek osoby blízké. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 16) Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.

⁴⁹ www.finance.cz, 2008.

D. Ostatní společně posuzované osoby¹⁷⁾

Uveďte všechny osoby, které s žadatelem společně užívají byt na adrese uvedené v části C. Manžela/manželku a nezletilé nezaopatřené děti žadatele a ostatních společně posuzovaných osob uveďte i tehdy, jestliže s oprávněnou osobou společně byt neužívají.

Podpisem stvrzuje každá z uvedených osob správnost a úplnost uvedených údajů a dává výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu těchto osob, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřeného dítěte skutečnosti prokazující nezaopatřenost a další údaje, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 16 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

3.	Příjmení:			Jméno ¹⁾ :			Titul:			
	Rodné příjmení ²⁾ :			Rodné číslo v ČR ³⁾ :			Státní příslušnost:			
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :		Rodinný stav ⁵⁾ :	Manžel(ka) ⁶⁾ :		Rodiče ⁷⁾ :	Příjem ⁸⁾ :		St. důchod ⁹⁾ :	
	Zdrav. stav ¹⁰⁾ :	Invalidita ¹¹⁾ :	Dieta ¹²⁾ :	Rodičovský př. ¹³⁾ :		Péče ¹⁴⁾ :	Majetek ¹⁵⁾ :			
	Užívání a náklady ¹⁸⁾ :			Nástup ¹⁹⁾ :	. . 200		Ústavní péče ²⁰⁾ :	. . 200		Podpis:
	Příjmení:			Jméno ¹⁾ :			Titul:			
4.	Rodné příjmení ²⁾ :			Rodné číslo v ČR ³⁾ :			Státní příslušnost:			
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :		Rodinný stav ⁵⁾ :	Manžel(ka) ⁶⁾ :		Rodiče ⁷⁾ :	Příjem ⁸⁾ :		St. důchod ⁹⁾ :	
	Zdrav. stav ¹⁰⁾ :	Invalidita ¹¹⁾ :	Dieta ¹²⁾ :	Rodičovský př. ¹³⁾ :		Péče ¹⁴⁾ :	Majetek ¹⁵⁾ :			
	Užívání a náklady ¹⁸⁾ :			Nástup ¹⁹⁾ :	. . 200		Ústavní péče ²⁰⁾ :	. . 200		Podpis:
	Příjmení:			Jméno ¹⁾ :			Titul:			
	Rodné příjmení ²⁾ :			Rodné číslo v ČR ³⁾ :			Státní příslušnost:			
5.	Nezaopatřenost ⁴⁾ :		Rodinný stav ⁵⁾ :	Manžel(ka) ⁶⁾ :		Rodiče ⁷⁾ :	Příjem ⁸⁾ :		St. důchod ⁹⁾ :	
	Zdrav. stav ¹⁰⁾ :	Invalidita ¹¹⁾ :	Dieta ¹²⁾ :	Rodičovský př. ¹³⁾ :		Péče ¹⁴⁾ :	Majetek ¹⁵⁾ :			
	Užívání a náklady ¹⁸⁾ :			Nástup ¹⁹⁾ :	. . 200		Ústavní péče ²⁰⁾ :	. . 200		Podpis:
	Příjmení:			Jméno ¹⁾ :			Titul:			
	Rodné příjmení ²⁾ :			Rodné číslo v ČR ³⁾ :			Státní příslušnost:			
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :		Rodinný stav ⁵⁾ :	Manžel(ka) ⁶⁾ :		Rodiče ⁷⁾ :	Příjem ⁸⁾ :		St. důchod ⁹⁾ :	
6.	Zdrav. stav ¹⁰⁾ :	Invalidita ¹¹⁾ :	Dieta ¹²⁾ :	Rodičovský př. ¹³⁾ :		Péče ¹⁴⁾ :	Majetek ¹⁵⁾ :			
	Užívání a náklady ¹⁸⁾ :			Nástup ¹⁹⁾ :	. . 200		Ústavní péče ²⁰⁾ :	. . 200		Podpis:
	Příjmení:			Jméno ¹⁾ :			Titul:			
	Rodné příjmení ²⁾ :			Rodné číslo v ČR ³⁾ :			Státní příslušnost:			
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :		Rodinný stav ⁵⁾ :	Manžel(ka) ⁶⁾ :		Rodiče ⁷⁾ :	Příjem ⁸⁾ :		St. důchod ⁹⁾ :	
	Zdrav. stav ¹⁰⁾ :	Invalidita ¹¹⁾ :	Dieta ¹²⁾ :	Rodičovský př. ¹³⁾ :		Péče ¹⁴⁾ :	Majetek ¹⁵⁾ :			
7.	Užívání a náklady ¹⁸⁾ :			Nástup ¹⁹⁾ :	. . 200		Ústavní péče ²⁰⁾ :	. . 200		Podpis:
	Příjmení:			Jméno ¹⁾ :			Titul:			
	Rodné příjmení ²⁾ :			Rodné číslo v ČR ³⁾ :			Státní příslušnost:			
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :		Rodinný stav ⁵⁾ :	Manžel(ka) ⁶⁾ :		Rodiče ⁷⁾ :	Příjem ⁸⁾ :		St. důchod ⁹⁾ :	
	Zdrav. stav ¹⁰⁾ :	Invalidita ¹¹⁾ :	Dieta ¹²⁾ :	Rodičovský př. ¹³⁾ :		Péče ¹⁴⁾ :	Majetek ¹⁵⁾ :			
	Užívání a náklady ¹⁸⁾ :			Nástup ¹⁹⁾ :	. . 200		Ústavní péče ²⁰⁾ :	. . 200		Podpis:
8.	Příjmení:			Jméno ¹⁾ :			Titul:			
	Rodné příjmení ²⁾ :			Rodné číslo v ČR ³⁾ :			Státní příslušnost:			
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :		Rodinný stav ⁵⁾ :	Manžel(ka) ⁶⁾ :		Rodiče ⁷⁾ :	Příjem ⁸⁾ :		St. důchod ⁹⁾ :	
	Zdrav. stav ¹⁰⁾ :	Invalidita ¹¹⁾ :	Dieta ¹²⁾ :	Rodičovský př. ¹³⁾ :		Péče ¹⁴⁾ :	Majetek ¹⁵⁾ :			
	Užívání a náklady ¹⁸⁾ :			Nástup ¹⁹⁾ :	. . 200		Ústavní péče ²⁰⁾ :	. . 200		Podpis:

17) § 2 a § 8 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

18) Do kolonky **Užívání a náklady** запиšte **NE**, pokud osoba společně s žadatelem trvale nežije s neuhrazuje s ní společně náklady na své potřeby. **NE** запиšte také v případě, že osoba nastoupila výkon trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby nebo jí jsou poskytovány pobytové sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory nebo domově se zvláštním režimem, nebo v chráněném bydlení. V ostatních případech kolonku proškrtněte.

19) Do kolonky **Nástup** uveďte datum nástupu, pokud osoba v průběhu měsíce podání žádosti nastoupila výkon trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby, nebo nastoupila do domova pro osoby se zdravotním postižením, domova pro seniory, domova se zvláštním režimem nebo do chráněného bydlení, kde jsou jí poskytovány pobytové sociální služby.

20) Do kolonky **Ústavní péče** uveďte datum nástupu osoby do zdravotnického zařízení ústavní péče, psychiatrické léčebny nebo léčebny pro dlouhodobě nemocné.

E. Adresy trvalého pobytu společně posuzovaných osob, které jsou odlišné od adresy trvalého pobytu žadatele:

Číslo osoby uvedené v tabulce části D:			
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:	
	Ulice:	Č. p. ¹⁶⁾ :	Č. orient.: PSČ:
Číslo osoby uvedené v tabulce části D:			
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:	
	Ulice:	Č. p. ¹⁶⁾ :	Č. orient.: PSČ:
Číslo osoby uvedené v tabulce části D:			
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:	
	Ulice:	Č. p. ¹⁶⁾ :	Č. orient.: PSČ:

F. Způsob výplaty dávky²¹⁾:

Zaškrtněte jednu z následujících variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

☐ na účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ²²⁾ :
-------------	------------	------------------------------------

☐ na účet zahraničního peněžního ústavu v EU:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa: Město:	
	(uved'te alespoň město a stát)	Stát:
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa: Město:	
	(uved'te alespoň město)	

☐ poštovní poukázkou:

☐ žadateli

☐ zástupci

☐ žadateli na jinou adresu:

☐ zástupci na jinou adresu:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ¹⁶⁾ : Č. orient.: PSČ:

☐ dávku si budu vyzvedávat v hotovosti

21) Způsob výplaty určuje úřad, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí. Žadatelem uvedený způsob výplaty je podkladem pro jeho stanovení.

22) Kolonku **Specifický symbol** vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

G. Prohlášení žadatele:

Prohlašuji, že jsou v této žádosti uvedeny všechny společně posuzované osoby.

Veškeré údaje v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřeného dítěte skutečnosti prokazující nezaopatřenost a další údaje, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 16 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do 8 dnů změny ve skutečnostech, které jsou rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu (např. pro žadatele nebo kteroukoli z ostatních společně posuzovaných osob doklad o uznání osoby za dočasně práce neschopnou, pokud bude takto osoba uznána, doklad o pobírání dávek nemocenského pojištění z důvodu těhotenství nebo mateřství, pokud tyto dávky bude osoba pobírat, ohlásit nástup výkonu trestu odnětí svobody, vzetí do vazby, pobyt v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory nebo domově se zvláštním režimem, nebo v chráněném bydlení nebo pobyt ve zdravotnickém zařízení ústavní péče, psychiatrické léčebně nebo léčebně pro dlouhodobě nemocné, aj.).

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne . . . 200	Podpis:
---	---------------	---------

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby (mimo osoby v části E) průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- **Informace o užívání bytu**

Dále doložte níže uvedené doklady a potvrzení, a to pro žadatele a ostatní společně posuzované osoby, které neprohlásily, že společně s žadatelem trvale nežijí a neuhrazují s ní společně náklady na své potřeby.

- pro nezaopatřené děti po skončení povinné školní docházky a vždy od školního roku začínajícího v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo 15 let:
 - **Potvrzení o studiu** nebo
 - **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném úřadem práce** nebo dokládající neschopnost vykonávat soustavou výdělečnou činnost z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebo
 - **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném ošetřujícím lékařem** dokládající neschopnost soustavně se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz
- pro každou osobu, která společně užívá byt a společně uhrazuje náklady na své potřeby, **Doklad o výši měsíčních příjmů** za tři kalendářní měsíce předcházející kalendářnímu měsíci, ve kterém podáváte žádost o přiznání dávky. Pokud osoba v kolonce **Příjem** vyplnila **NE**, **Doklad o výši měsíčních příjmů** nedokládá.
- pro každou osobu, která vyplnila **ANO** v kolonce **St. důchod**, doklad o přiznání starobního důchodu
- pro každou osobu, která vyplnila **ANO** v kolonce **Zdrav. stav** z důvodu těžkého zdravotního postižení průkaz mimořádných výhod ZTP/P
- pro každou osobu, která je dlouhodobě nemocná, **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném ošetřujícím lékařem** dokládající dlouhodobou nemoc, pokud není dlouhodobá nemoc doložena doklady o uznání osoby za dočasně práce neschopnou
- pro každou osobu, která vyplnila **ANO** v kolonce **Invalidita**, doklad o přiznání plné nebo částečné invalidity
- pro každou ze společně posuzovaných osob, která vyplnila **ANO** v kolonce **Dieta**, **Potvrzení o nutnosti dietního stravování**
- pro každou osobu, která v kolonce **Majetek** uvedla **ANO**, **Prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech**
- pro každou osobu, která je uznána za dočasně práce neschopnou, doklad o uznání osoby dočasně práce neschopnou
- pro každou osobu, která pobírá dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství nebo mateřské, doklad o pobírání těchto dávek
- pro každé nezaopatřené dítě, kterému je výživné stanoveno soudem, rozhodnutí soudu o stanovení výživného

Údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů pomoci v hmotné nouzi naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

Příloha č. 2 - Žádost o doplatek na bydlení⁵⁰



Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o doplatek na bydlení

A. Žadatel:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Titul:
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Státní příslušnost:
Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :
Trvalý pobyt: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁷⁾ :	Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:	

B. Zástupce žadatele:

Vyplňte pouze v případě, že žádost podává zástupce žadatele (zákonný zástupce, jiná fyzická osoba, které byla nezletilá osoba rozhodnutím příslušného orgánu svěřena do péče, zmocněnec, opatrovník).

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Titul:
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Státní příslušnost:
Trvalý pobyt: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁷⁾ :	Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:	

C. Zařízení zastupující žadatele:

Vyplňte v případě, že žádost podává zařízení zastupující žadatele (ústav pro péči o děti a mládež, v němž je žadatel v plném přímém zaopatření).

Název zařízení:	IČ:
Adresa zařízení: Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁷⁾ : Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:

1) Uveďte všechna jména osoby.

2) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

3) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

4) Do kolonky **Nezaopatřenost** запиšte **ANO**, pokud osoba splňuje podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pokud osoba není nezaopatřeným dítětem, kolonku proškrtněte.

5) Do kolonky **Zdrav. stav** запиšte **ANO**, pokud je osoba těžce zdravotně postižená nebo dlouhodobě nemocná. V ostatních případech kolonku proškrtněte.

6) Do kolonky **Příjem** запиšte **NE**, pokud osoba za předchozí tři měsíce a v měsíci podání žádosti neměla rozhodný příjem (k příjmu z dávek státní sociální pomoci a podpory v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci nepřihlížejte). V ostatních případech kolonku proškrtněte.

7) Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.

PROSÍM OBRAŤTE
07 03 20 502

⁵⁰ www.finance.cz, 2008.

D. Ostatní společně posuzované osoby⁸⁾:

Uvedte všechny osoby, které jsou v bytě na adrese trvalého pobytu žadatele společně s ním hlášeny k trvalému pobytu. Žadatele již neuvádějte. Podpisem stvrzuje každá z uvedených osob správnost a úplnost uvedených údajů a dává výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu těchto osob, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřeného dítěte skutečnosti prokazující nezaopatřenost a další údaje, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 16 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

1.	Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul:	
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :		Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :	Podpis:		
2.	Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul:	
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :		Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :	Podpis:		
3.	Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul:	
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :		Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :	Podpis:		
4.	Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul:	
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :		Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :	Podpis:		
5.	Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul:	
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :		Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :	Podpis:		
6.	Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul:	
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :		Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :	Podpis:		
7.	Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul:	
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :		Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :	Podpis:		
8.	Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul:	
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :		Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :	Podpis:		
9.	Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul:	
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :		Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :	Podpis:		
10.	Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul:	
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :		Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ⁴⁾ :	Zdrav. stav ⁵⁾ :	Příjem ⁶⁾ :	Podpis:		

⁸⁾ § 2 a § 8 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Osoby, které jsou umístěny k celoročnímu pobytu v ústavu sociální péče nebo které jsou umístěny ve zdravotnickém zařízení ústavní péče nebo nastoupily výkon trestu odnětí svobody nebo byly vzaty do vazby a tato skutečnost trvá po celý kalendářní měsíc, neuvádějte.

E. Způsob výplaty dávky⁹⁾:

Zaškrtněte jednu z následujících variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

☐ na účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ¹⁰⁾ :
-------------	------------	------------------------------------

☐ na účet zahraničního peněžního ústavu v EU:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa:	Město:
	(uvedte alespoň město a stát) Stát:	
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa:	Město:
	(uvedte alespoň město)	

☐ poštovní poukázkou:

☐ žadateli

☐ zástupci

☐ žadateli na jinou adresu:

☐ zástupci na jinou adresu:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁷⁾ :
	Č. orient.:
	PSČ:

☐ dávku si budu vyzvedávat v hotovosti

F. Prohlášení žadatele:

Prohlašuji, že jsou v této žádosti uvedeny všechny společně posuzované osoby.

Veškeré údaje v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřeného dítěte skutečnosti prokazující nezaopatřenost a další údaje o žadateli, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 16 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do 8 dnů změny ve skutečnostech, které jsou rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	. . 200
---	-----	---------

podpis žadatele

⁹⁾ Způsob výplaty určuje úřad, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí. Žadatelem uvedený způsob výplaty je podkladem pro jeho stanovení.

¹⁰⁾ Kolonku **Specifický symbol** vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

K žádosti prosím doložte:

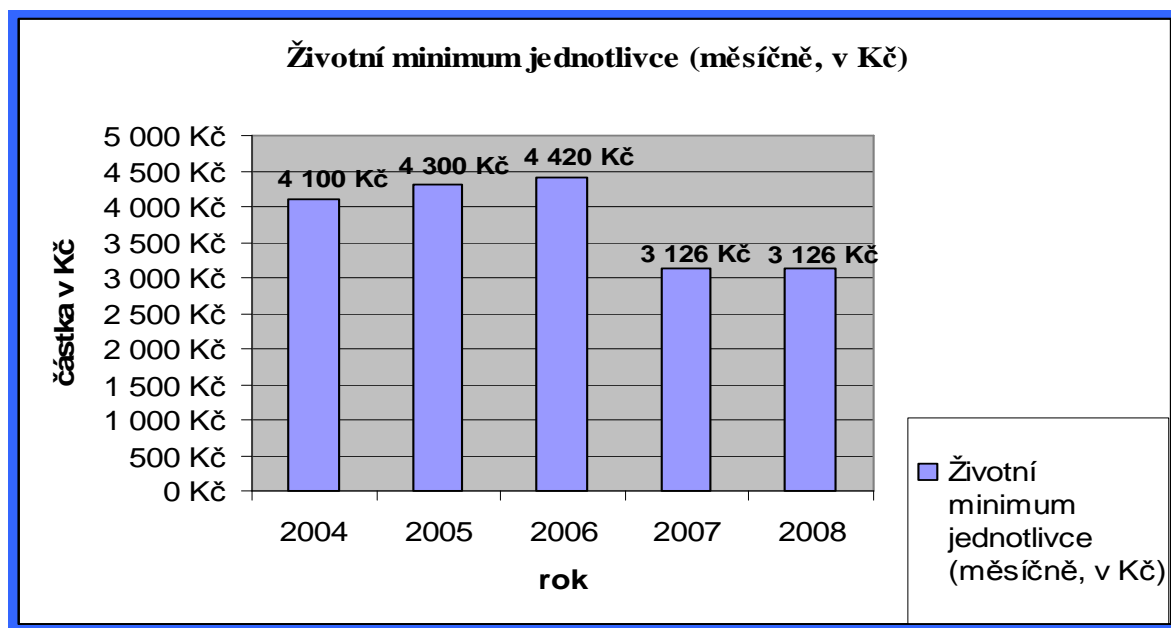
- pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- **Informace o užívání bytu**

Dále doložte níže uvedené doklady a potvrzení, a to pro žadatele a ostatní společně posuzované osoby.

- prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech
- pro nezaopatřené děti po skončení povinné školní docházky a vždy od školního roku začínajícího v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo 15 let:
 - **Potvrzení o studiu** nebo
 - **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném úřadem práce** nebo dokládající neschopnost vykonávat soustavou výdělečnou činnost z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebo
 - **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném ošetřujícím lékařem** dokládající neschopnost soustavně se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz
- pro každou osobu **Doklad o výši měsíčních příjmů** za tři kalendářní měsíce předcházející kalendářnímu měsíci, ve kterém podáváte žádost o přiznání dávky. Pokud osoba v kolonce **Příjem** vyplnila **NE**, **Doklad o výši měsíčních příjmů** nedokládáte
- pro každou osobu, která vyplnila **ANO** v kolonce **Zdrav. stav** z důvodu těžkého zdravotního postižení, průkaz mimořádných výhod ZTP/P
- pro každou osobu, které je dlouhodobě nemocná, **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném ošetřujícím lékařem** dokládající dlouhodobou nemoc, pokud není dlouhodobá nemoc doložena doklady o uznání osoby za dočasně práce neschopnou

Údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů pomoci v hmotné nouzi naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.



Zdroj: Vlastní zpracování dle www.mesec.cz, 2008.

Životní a existenční minimum je upraveno zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Zákon je účinný od 1. 1. 2007. Na základě tohoto zákona se stanoví obsah a výše životního minima. Od roku 2007 je v souvislosti s životním minimem zavedený další nový pojem, a to existenční minimum (výše existenčního minima je měsíčně 2 020 Kč pro rok 2007 a 2008). Do konce roku 2006 bylo životní minimum upraveno zákonem č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Hlavní využití životního a existenčního minima je v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

Do konce roku 2006 se skládalo životní minimum ze dvou složek (osoba a domácnost). Od roku 2007 je životní minimum jednosložkové. Tento model je aplikovaný ve většině členských zemí Evropské unie. V konečném důsledku to znamená mírné snížení hranice životního minima. V Česku však životní minimum neřeší výdaje spojené s bydlením, které jsou řešeny prostřednictvím příspěvku na bydlení a doplatkem na bydlení.

Životní minimum (měsíčně v Kč)				
		Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
Částka potřebná k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb	Jednotlivec	2 320,-	2 360,-	2 400,-
	Nezaopatřené dítě			
	- do 6 let	1 690,-	1 720,-	1 750,-
	- 6 až 10 let	1 890,-	1 920,-	1 950,-
	- 10 až 15 let	2 230,-	2 270,-	2 310,-
	- 15 až 26 let	2 450,-	2 490,-	2 530,-
Částka potřebná k zajištění nezbytných nákladů na domácnost	Jednotlivec	1 780,-	1 940,-	2 020,-
	2členná rodina	2 320,-	2 530,-	2 630,-
	3-4členná rodina	2 880,-	3 140,-	3 260,-
	5 a vícečlenná rodina	3 230,-	3 520,-	3 660,-

Zdroj: Vlastní zpracování dle www.mesec.cz, 2008.

Příklady výpočtu životního minima v roce 2005

Jednotlivec: $2\,360 + 1\,940 = 4\,300$ Kč

2 dospělí: $2\,360 + 2\,360 + 2\,530 = 7\,250$ Kč

1 dospělý a 1 dítě ve věku 5 let: $2\,360 + 1\,720 + 2\,530 = 6\,610$ Kč

2 dospělí a 1 dítě ve věku 5 let: $(2 \times 2\,360) + 1\,720 + 3\,140 = 9\,580$ Kč

2 dospělí a 2 děti ve věku 8 a 12 let: $(2 \times 2\,360) + 1\,920 + 2\,270 + 3\,140 = 12\,050$ Kč

2 dospělí a 3 děti - 8, 12 a 16 let: $(2 \times 2\,360) + 1\,920 + 2\,270 + 2\,490 + 3\,520 = 14\,920$ Kč

Životní minimum (měsíčně v Kč)		
	Rok 2007	Rok 2008
Jednotlivec	3 126,-	3 126,-
První dospělá osoba v domácnosti	2 880,-	2 880,-
Druhá a další dospělá osoba v domácnosti	2 600,-	2 600,-
Nezaopatřené dítě		
- do 6 let	1 600,-	1 600,-
- 6 až 15 let	1 960,-	1 960,-
- 15 až 26 let	2 250,-	2 250,-

Zdroj: Vlastní zpracování dle www.mesec.cz, 2008.

Příklady výpočtu životního minima v roce 2007 a 2008:

Jednotlivec: $3\,126$ Kč

2 dospělí: $2\,880 + 2\,600 = 5\,480$ Kč

1 dospělý a 1 dítě ve věku 5 let: $2\,880 + 1\,600 = 4\,480$ Kč

2 dospělí a 1 dítě ve věku 5 let: $2\,880 + 2\,600 + 1\,600 = 7\,080$ Kč

2 dospělí a 2 děti ve věku 8 a 16 let: $2\,880 + 2\,600 + 1\,960 + 2\,250 = 9\,690$ Kč

2 dospělí a 3 děti ve věku 5, 8 a 16 let: $2\,880 + 2\,600 + 1\,600 + 1\,960 + 2\,250 = 11\,290$ Kč